

**T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS
PROGRAMI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK
ÖĞRETİMİNDE ŞİİR METİNLERİNİN DİNLEME
BECERİSİNE YÖNELİK KULLANIMI**

**ELİF YILDIZ
197A7002**

**TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. TALAT AYTAN**

**İSTANBUL
2023**

**T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS
PROGRAMI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK
ÖĞRETİMİNDE ŞİİR METİNLERİNİN DİNLEME
BECERİSİNE YÖNELİK KULLANIMI**

**ELİF YILDIZ
197A7002
ORCID NO: 0000-0002-4622-8196**

**TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. TALAT AYTAN**

**İSTANBUL
2023**

**T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS
PROGRAMI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK
ÖĞRETİMİNDE ŞİİR METİNLERİNİN DİNLEME
BECERİSİNE YÖNELİK KULLANIMI**

**ELİF YILDIZ
197A7002**

**Tezin Savunulduğu Tarih:
Tez Oy Birliği ile Başarılı Bulunmuştur**

	Unvan Ad Soyad	İmza
Tez Danışmanı	: Doç. Dr. Talat AYTAN	

Jüri Üyeleri	: Prof. Dr. Ali Fuat ARICI
---------------------	-----------------------------------

Doç. Dr. Bekir İNCE

**İSTANBUL
OCAK 2023**

ÖZ

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE ŞİİR METİNLERİNİN DİNLEME BECERİSİNE YÖNELİK KULLANIMI

Elif Yıldız

Ocak, 2023

Bu çalışmanın amacı Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Türk edebiyatına ait şiir metinlerinden yararlanarak öğrencilerin dil öğrenimlerini pekiştirecek etkinlik önerilerinde bulunmaktır. Bu amaç doğrultusunda Yeni İstanbul Yabancılar için Türkçe ders kitaplarının B2 seviyesinin ünite temalarına uygun şiirler belirlenmiş ve bu şiirlere yönelik özgün etkinlikler tasarlanmıştır.

Nitel araştırma deseninin benimsendiği ve verilerin doküman incelemesi ile elde edildiği çalışmanın hedef kitlesi B2 seviyesi öğrencileridir. Bu itibarla öncelikle Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı'ndan B2 seviyesinin dinleme becerisi için kazanım listeleri incelenmiştir. Çalışmada kullanılması planlanan şiirler yabancılar Türkçe öğretim kitabının ünitelerine ve kazanımlarına yönelik seçilmiştir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde şiir kullanımının yaygınlaşmasına katkıda bulunmak üzere hazırlanan bu çalışmada araştırma sonucu şiirler dinleme, yazma becerisine katkıda bulunma, konuşma becerisini destekleme ve kelime öğretimi göz önünde bulundurularak seçilmiş ve bu doğrultuda dinleme etkinlikleri tasarlanmıştır.

Şiir seçiminde alan uzmanlarının, oluşturulan etkinliklerin son hâli içinse alan uzmanlarının ve yabancılar Türkçe öğretimi alanında asgari beş yıllık tecrübesi olan okutmanların görüşleri alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Şiir Metinleri, Etkinlik

ABSTRACT

THE USE OF POETRY TEXTS FOR LISTENING SKILLS IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE

Elif Yıldız

January, 2023

The aim of this study is to suggest activities that will reinforce the language learning of students by making use of the poetry texts of Turkish literature in teaching Turkish as a foreign language. For this purpose, poems suitable for the unit themes of the B2 levels of the New Istanbul Turkish for Foreigners textbooks were determined and original activities were designed for these poems.

The target audience of the study, in which the qualitative research design was adopted and the data were obtained through document analysis, is B2 level students. In this respect, firstly, the acquisition lists for the listening skill of the B2 level from the Turkish as a Foreign Language Curriculum were examined. The poems planned to be used in the study were selected for the units and achievements of the Turkish teaching book for foreigners.

In this study, which was prepared to contribute to the widespread use of poetry in teaching Turkish as a foreign language, the poems were selected considering listening, contributing to writing skills, supporting speaking skills and teaching vocabulary, and listening activities were designed in this direction.

Opinions of field experts in the selection of poems, field experts for the final version of the activities and instructors who have at least five years of experience in teaching Turkish to foreigners were taken.

Keywords: Teaching Turkish as a Foreign Language, Poetry Texts, Activity

ÖN SÖZ

Malzemesi dil olan ve kültürün hem unsuru hem de taşıyıcısı olan edebiyatın türlerinden biri olan şiir, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine önemli katkı sağlamaktadır. Şiirlerde evrensel temalar ve insani durumlar ele alındığından öğrencilerin şiir metinleriyle empati kurması ve kendi duygularını yansıtması kaçınılmazdır. Bu durum da onların duygu ve düşünce dünyalarını zenginleştirirken derse katılımlarının artmasını da sağlamaktadır.

Türkçeyi öğrenen yabancı öğrencilerin belli bir seviyeden sonra gündelik dilin dışında bir Türkçe ile karşılaşmaları ve bu sayede dilin incelikleriyle tanışmaları edebî metinler dolayısıyla da şiirler sayesinde mümkündür. Ders için belirlenen uygun şiirlerin becerilere yönelik etkinliklerle sınıf içinde uygulanması dil öğretimi pek çok açıdan destekleyecektir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde şiir metinlerinin dinleme becerisine yönelik kullanımını araştıran bu çalışmanın birinci bölümünde dil öğretimi, dil öğretimi süreci ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi hakkında bilgi verilmiştir. Araştırmanın problem durumu, araştırmanın amacı ve önemi, problem cümlesi, alt problemleri, varsayım ve sınırlılıkları verilmiştir.

Araştırmanın ikinci bölümü olan kuramsal çerçevede yabancı dil öğretiminde edebiyat ve edebî metinler üzerinde durularak edebî metinlerin kullanımı konusu açıklanmıştır. Dil öğretimi ve şiir ilişkisi üzerinde durularak Türkçenin yabancı dil öğretiminde dinleme becerisi D-AOBM açısından da değerlendirilerek kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır.

Üçüncü bölüm olan yöntem bölümünde araştırmanın modeli, inceleme nesnesi, verilerin toplanması ve etkinliklerin geliştirilmesi süreci ve araştırmanın geçerliği ve güvenilirliği başlıklarına yer verilmiştir.

Dördüncü bölümde bulgular, şiir önerileri ve tasarlanan etkinliklerle sunulmuştur.

Sonuç ve tartışma bölümünde önerilen şiir ve etkinlikler kapsamında Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde şiir metinlerinin dinleme becerisine yönelik kullanımının önemi, gerekliliği ve dil öğretimine katkısı ortaya koyulmuştur.

Yüksek lisanansa başladığımdan beri öğrencisi olmaktan mutlu olduğum ve tez danışmanım olmasından dolayı kendimi şanslı hissettiğim, bir akademisyen olarak kendime örnek aldığım, çalışmalarım süresince bir an olsun desteğini esirgemeyerek tüm anlayışı ve hassasiyetiyle yanımda olan değerli tez danışmanım Doç. Dr. Talat Ayta'nı teşekkürlerimi sunmak isterim.

Ders döneminde aldığım tüm derslerine keyifle girdiğim, akademik algımı şekillendirmede önemli katkısı olan ve karşılaştığım tüm akademik sorunları çözüme ulaştıran değerli hocam Prof. Dr. Ali Fuat Arıcı'ya teşekkürü bir borç bilirim.

Mücadele etme, vazgeçmeme ve başarıya ulaşma aşamalarını çocukluğumdan bu yana bana yaşayarak öğreten ve her anımda yanımda olarak beni bugünlere getiren hayattaki

en büyük destekçim canım aileme; tez yazma sürecimde fikirleriyle ve dostluklarıyla bana destek olan ve beni motive eden tüm arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

İstanbul; Ocak, 2023

Elif Yıldız

İÇİNDEKİLER

ÖZ	iii
ABSTRACT	iv
ÖN SÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ	ix
KISALTMALAR	x
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	2
1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi	2
1.3. Problem Cümlesi	6
1.4. Araştırmanın Varsayımları	6
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	6
2. KURAMSAL ÇERÇEVE	7
2.1. Yabancı Dil Öğretiminde Edebiyat ve Edebî Metinler	7
2.1.1. Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metnine Göre Metin ve Edebî Metin ..	9
2.1.2. Dil Öğretimi ve Şiir	12
2.1.3. Türkçenin Yabancı Dil olarak Öğretiminde Dinleme Becerisi	15
2.2. Dinleme Öğretiminin Aşamaları	17
2.2.1. Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni Açısından Dinleme	19
3. YÖNTEM	24
3.1. Araştırmanın Modeli	24
3.2. Araştırmanın İnceleme Nesnesi	24
3.3. Verilerin Toplanması ve Etkinliklerin Geliştirilmesi Süreci	24
3.4. Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenirliği	26
4. BULGULAR	27

4.1. Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı B2 Seviyesinin Ünite Temaları için Şiir Önerileri ve Dinleme Etkinlikleri	29
5. SONUÇ VE TARTIŞMA	70
KAYNAKÇA.....	74
EKLER.....	80
Ek1. B2 Düzeyi Kazanım Listeleri	80
Ek2. Uzman Görüşü Formu	83

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: D-AOBM B2 Seviyesinin Öne Çıkan Özellikleri	10
Tablo 2: Yaratıcı Metinlere Yönelik Kişisel Görüşleri İfade Etme	11
Tablo 3: Yaratıcı Metinleri Çözümleme ve Eleştirme	11
Tablo 4: Genel Sözlü Kavrama	19
Tablo 5: Başka İnsanlar Arasındaki Karşılıklı Konuşmayı Anlama.....	20
Tablo 6: Canlı Bir İzleyici Kitlesinin Parçası Olarak Anlama.....	20
Tablo 7: Duyuru ve Yönergeleri Anlama.....	21
Tablo 8: İşitsel Medya İçeriğini ve Kayıtları Anlama	21
Tablo 9: TV, Film ve Video İzleme	22
Tablo 10: Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programında Yer Alan “B2 Dinleme/İzleme Becerisi Kazanım Listesi”nden Hazırlanan Etkinliklerde Dikkate Alınan Kazanımların Listesi	25
Tablo 11: Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı B2 Seviyesinin Ünite Temaları ve Şiir Önerileri.....	29

KISALTMALAR

YDTÖ: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi

D-AOBM: Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni

1. GİRİŞ

Başlangıç olarak anne karnındaki zamanı alabileceğimiz dil öğrenme sürecinde ilk kazanılan beceri dinlemedir. Bebek dünyaya gelmeden önce çevresindeki sesleri duyabilmektedir. Doğduktan sonra annesiyle iletişime geçmeye çalışır; bu durum onun daha dünyaya gelemede dille ilgili bazı özelliklere sahip olduğunun göstergesidir. Bu durumda anne karnındaki dinlemeyle başlayan dil öğrenim sürecinin diğer dil becerileri için bir temel oluşturduğunu söyleyebiliriz. (Güneş, 2007).

Yabancı dil öğretiminde kabul edilen uygulama, temel dil becerilerini geliştirmek üzerine kuruludur. Bu anlamda yabancılara Türkçe öğretiminde de amaç dil becerilerini geliştirmektir. Öğrencilerin dil becerileri ise metinler ve metinlere yönelik hazırlanan etkinliklerle geliştirilebilir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde etkinlik, istenen davranışları en etkili ve kolay bir biçimde kazandırmak için nasıl davranılması, hangi strateji ve tekniklerle yaklaşılması, hangi materyallerin kullanılması gibi soruların cevabını içeren öğretim faaliyetleridir. Etkinlik tasarımı da öğretim faaliyetlerini tasarlama şeklinde ifade edilebilir. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin birbirinden farklı nitelikteki özellikleri (dil öğrenme stilleri, dil seviyeleri, yaşları, kültürel özellikleri vs.) etkinliklerin farklı niteliklerde tasarlanması ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. Bu durum, Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'nde belirtilen ölçütlerin farklı nitelikteki ihtiyaçları karşılamak için esnek bir şekilde kullanılması gerektiği gerçeğini ortaya çıkarmaktadır (Şengül, 2019: 139).

Yabancı dil öğretiminde etkinlikler genellikle takip edilen ders kitapları üzerinden uygulanmaktadır. Ancak inceleme nesnesi olarak belirlenen Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe kitabının B2 seviyesinde şiir ve şiire yönelik etkinliklerin kullanımının çok yer almadığı, var olan kullanımların da yetersiz olduğu görülmüştür. Bu sebeple tamamlayıcı olması açısından B2 seviyelerinin her temasına uygun olacak şekilde önerilen şiirler ve bu şiirlerden hareketle oluşturulan etkinliklerle dil öğretiminin desteklenmesi hedeflenmiştir. Etkinlikler dinleme becerisine yönelik hazırlanmıştır.

1.1. Problem Durumu

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde ders materyalleri birinci derecede önemlidir. Bu öğretim materyallerinin planlanması, içeriğinin geliştirilmesi hedef kitle dikkate alınarak hazırlanmalı, hedef kitlenin dil öğrenme başarısını artırmak amaçlanmalıdır. Yabancı dil öğretimi ders kitaplarında birçok konuya yer verilmektedir. Bunların başında gündelik yaşam, yeme içme, coğrafya, tarih, toplum vs. gelmektedir. Bu konuların kitaplarda yer alması kaçınılmazdır ancak bununla birlikte edebî metinlerin özellikle şiirin kullanılması hedef dilin öğrenilmesi ve daha iyi anlaşılması konusunda destekleyici olacaktır. Şiir, Türk dili ve Türk tarihi açısından her dönemde önemini korumuştur. Fazlıoğlu, Talikî-zâde'nin Osmanlıyı Osmanlı yapan, dolayısıyla milleti millet yapan yirmi özelliği arasında “şiir yazma”nın yer aldığını aktarır ve şöyle devam eder: Burada önemli olan, bunun bilincinde olmak ve koca bir devletin, medeniyetin olmazsa olmaz unsurları arasında saymak, varlık-şartı olarak görmek; şiir, Osmanlı-Türk medeniyetinin kurucu (mukavvim) unsurudur demek, kendi hakkında bir üst bilincin tezâhüründen başka bir şey değildir (Fazlıoğlu, 2015).

Türk medeniyeti için bu derece önemli olan şiirin Türk dilinin öğretiminde de önemli olduğunu söylemek mümkündür. Yabancı dil öğretiminde anlatmaya bağlı metinlerle (hikâye, masal, roman vb.) karşılaştırıldığında genel olarak şiirin göz ardı edildiği görülmektedir. Hâlbuki şiir, öğrenci hangi dil seviyesinde olursa olsun onun ilgisini çekebilecek gücü kendinde barındırmaktadır. (Seçkin Polat ve Dilidüzgün, 2015). Şiir türü öğrencinin düş gücünü daha etkin hâle getirecek ve bu da dil öğrenme sürecinde öğrencinin daha kolay düşünme ortamı oluşturmasını ve algı dünyasının sınırlarını genişletmesini sağlayacaktır. “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Dinleme Becerisine Yönelik Şiir Metinlerinin Kullanımı” başlıklı bu çalışmayla yabancılara Türkçe öğretimi ders kitabına şiir önerilerinde bulunulacak ve bu şiirlere yönelik dinleme etkinlikleri oluşturulacaktır. Şiirlerin seçiminde ve etkinlik oluşturmada alan uzmanlarının görüşlerine başvurulacaktır.

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmada Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarından biri olan Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe kitabının B2 seviyesinin tüm temalarının şiir metni kullanımı açısından incelenmesi ve her tema için şiir

belirlenerek bu şiirler için özgün dinleme etkinliklerinin oluşturulması amaçlanmıştır. Bununla birlikte Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde şiir metnlerinin kullanımının önemli ölçüde etkili olduğu gösterilmeye çalışılmıştır.

Öğrencilere dinleme becerisinin kazandırılmasında şiir metnlerinden yararlanmanın kayda değer bir rolü olduğu düşünülmektedir. Bu konuda Bülbül (2017) dillın edebiyatın yapıtaşı olduğu için yazınsal metnlerin sınıfta kullanılmasının önemini arttığını ifade etmiştir. Bununla birlikte şiir metinleriyle karşılaşan öğrenciler şiirin kendi içinde barındırdığı “yaratıcılık” özelliği sebebiyle yaratıcı öğrenme becerilerini edinme yoluna gidebilmiştir, açıklamasıyla bu rolün altını çizmiştir.

Alan yazına bakıldığında YDTÖ’de şiir metnlerinin kullanımıyla ilgili ilk çalışmalar 2012 yılında yapılmıştır. Bu çalışmalar Özge Seçkin Polat’ın 2012 yılında yazdığı “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Şiire Kültürel Bağlamda Uygulamalı Bir Yaklaşım” başlıklı yüksek lisans tezi ve Seda Artuç’un yine 2012’de yazdığı “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Şiir Metinlerinden Yararlanma” başlığını taşıyan yüksek lisans tezidir. YDTÖ tarihçesi düşünüldüğünde geç bir tarih olduğu söylenebilir. 2022 yılına kadar bu konuda toplam 11 çalışma yapılmıştır.

Seçkin (2012), çalışmasında Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültür ögesini, şiirin kültür açısından önemini ele alarak kültürel bağlamda şiir ve şiir etkinlikleri için değerlendirme yapmıştır. Çalışmanın sonunda ise etkinlik örnekleri sunulmuştur. Bu etkinlik örnekleri şiiri biçim ve içerik açısından çözümleyen ve kültürel açıdan tanıttıkları nitelikte olmuştur. Şiir ve kültür ilişkisini ele alan diğer çalışma Seçkin ve Dilidüzgün (2014) tarafından yapılmıştır. Bu çalışmada Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültür aktarımı bağlamında şiirin işlevi değerlendirilmiş ve öneri etkinlikler sunulmuştur.

Artuç (2012)’un çalışması Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde şiir metnlerinden nasıl yararlanılacağını ele alması açısından önemlidir. Çalışmada şiirden hareketle hazırlanan etkinliklerin dil öğretiminde ne ölçüde faydalı olabileceği ele alınarak Türkçenin yabancılara ve iki dillilere öğretilmesinde şiir metnlerinden yararlanılan etkinlik önerilerinde bulunulmuştur.

Saka (2014), çalışmasında şiirden çocuklara yabancı dil öğretiminde kapsamında yararlanmıştır. Çalışmada Türkçeyi yabancı dil öğrenen başlangıç düzeyindeki çocuklar için şiir kullanımı hazırlanan çeşitli etkinliklerle desteklenmiştir. Edebiyatın

kültürün parçası olması sebebiyle dil öğretimine dâhil edilmesinin öğrenciyi birçok açıdan destekleyeceği vurgulanmıştır.

Atalay (2015) çalışmasında şiirden atasözü öğretimi konusunda yararlanmıştır. Çalışmada önce Mehmet Âkif Ersoy'un Safahat isimli eserindeki atasözleri tespit edilmiş daha sonra bu atasözlerinin kullanıldığı etkinlikler geliştirilmiştir. Atasözü öğretiminin dil öğretimindeki zorluğuna değinilmiş ve etkinliklerde metin bağlamından hareketle verildiğinde zihinde doğru anlamlarla ilişkilendirileceği vurgulanmıştır.

Yılmaz ve Şeref (2015), çalışmasında Arap öğrencilerin Türkçe okuma ve sesletim becerilerinin geliştirilmesi açısından şiirden yararlanıp yararlanılamayacağını ve şiir ezberlemenin olumlu bir etkisi olup olmadığını tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırma, 2012-2013 öğretim yılında Yemen Sana'a Üniversitesi Diller Fakültesi Türk Dili ve Tercüme Bölümünde birinci sınıfta öğrenim gören 11 öğrenciyle yapılmıştır. Araştırma, eylem araştırması olarak tasarlanmıştır. Araştırma sonucunda şiir ezberlemenin öğrencilerin sesletimine olumlu katkıda bulunduğu ve okuma hatalarını azalttığı tespit edilmiştir.

Bülbül (2017), çalışmasında şiir metnlerinin yabancı dil öğrenme ve öğretme süreçlerine yaptığı katkılara değinmiştir. Yazınsal metnlerin yabancı dil öğrenmedeki önemli rolünü hatırlatan araştırmacı bunu daha da ileri götürerek şiir türünün öğrenme süreçlerine katkısının göz ardı edilemeyeceğini vurgulamıştır. Şiir metnlerinin kullanımının öğrencinin düş gücünü aktifleştirerek geliştireceği, düşünme becerilerini güçlendireceği, ifade yeteneğini destekleyeceğinin altı çizilmiştir.

İlhan (2017), çalışmasında dil öğretiminde kalıp sözlerin, şiirin önemini ve dil öğretimine etkisini araştırmıştır. Çalışmada sözcüklerin anlamlarının şiir kalıpları içinde verilmesi önemli bulunmuş ve bunun sebebi şiiri ezberlemenin daha kolay olmasının düşünülmesiyle açıklanmıştır. Sözcüklerin şiir ezberleme yoluyla daha kolay kavratılacağı düşünülmüştür.

Özkan (2018), Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Dadaloğlu'nun şiirlerinden nasıl yararlanılacağını ele aldığı bu çalışmada şiir ile dil bilgisi öğretimi açısından Dadaloğlu şiirlerini analiz etmiştir. Dadaloğlu'nun tüm şiirlerinde Türkçenin dil bilgisel özelliklerine rastlanılabileceğinden bu şiirlere dil bilgisi öğretiminde sıkça başvurulması gerektiği vurgulanmıştır.

Işıdan (2020), çalışmasında yabancı dil öğretiminde şiirin yerini ele almıştır. Edebî türlerden biri olan şiirin öğrencilerin dil becerilerinin geliştirilmesine nasıl katkıda bulunacağına yer verilmiştir. Öğrencilerin seviyelerine uygun içeriğe sahip şiirlerin hedef dilin kültürünün öğrenilmesinde etkili olacağına da dikkat çekilmiştir.

Abdo ve Al-Sharabı (2020), çalışmasında ezberleme yönteminin konuşma becerisine etkisini yabancılara Türkçe öğretimi açısından ele almıştır. Araştırmacılar tarafından bu konu için onar kişiden oluşan seviye sınıflarında dört kurda 40 deney, 40 kontrol grubu öğrencisi örneklem olarak seçilmiştir. B1, B2, C1 ve C2 kurları için temalara uygun seçilen şiirlerle uygulanan yöntem üzerinden deney ve kontrol grubu karşılaştırılmıştır. Deney gruplarındaki öğrencilerde yöntemin uygulanmadığı kontrol grubu öğrencilerine nazaran olumlu farklılıklar gözlenmiştir. Yabancılara Türkçe öğretiminde sözcüklerin doğru telaffuzu ve duygu değerleri için şiirin mutlaka kullanılması gereken materyal olduğu ifade edilmiştir.

Başar (2021), çalışmasında Yunus Emre'nin şiirlerini ve menkıbelerini yabancılara Türkçe öğretimi açısından ele almıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretilirken bir kültür aktarıcısı ve dil öğretim malzemesi olarak bu şiir ve menkıbelerden nasıl yararlanılacağı örneklerle gösterilmiştir.

İlgili çalışmalara bakıldığında Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde şiir metninin pek çok farklı açıdan yararlanılabileceği görülmektedir. Kültür aktarımı, dil bilgisi öğretimi, sözcüklerin doğru telaffuzu ve okuma hatalarının önlenmesi, ifade gücünün gelişmesi, düş gücünün aktifleşmesi, sözcüklerin duygu değerlerinin anlaşılması bunlardan yalnızca bazılarıdır. Araştırmacıların çalışmalarının sonuçlarıyla da ortaya koyduğu üzere Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde şiir metninin kullanımının dil öğretim sürecine olumlu katkısı göz ardı edilemeyecek düzeydedir. Şiir metninin kullanımının dil öğretimindeki olumlu etkisi ve önemi düşünüldüğünde bu konuda daha fazla çalışma yapılması gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

İlgili alan yazın incelendiğinde şiirin sınırlandırılmış bir seviyeye ve beceriye yönelik tematik kullanımını içeren bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu sebeple Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Şiir Metnlerinin Dinleme Becerisine Yönelik Kullanımı başlıklı bu çalışmanın alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.3. Problem Cümlesi

Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı B2’de şiir metinlerinden yararlanılmış mıdır ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dinleme becerisine yönelik şiir metinleri ve etkinlikleri nasıl olmalıdır?

Alt Problemler

YDTÖ ders kitaplarında şiir metinleri ne kadar yer almaktadır?

YDTÖ’de şiir metinlerinin dinleme becerisine yönelik etkinlikleri nasıl tasarlanmalıdır?

1.4. Araştırmanın Varsayımları

Araştırma sonucunda, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dinleme becerisine yönelik şiir metinlerinin kullanımının Yabancılara Türkçe öğretimi alanına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe kitaplarından B2 seviyesi ile sınırlandırılmıştır.

B2 kitabındaki tüm temalar şiir metinlerinin kullanımı açısından incelenmiştir.

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

“Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Dinleme Becerisine Yönelik Şiir Metinlerinin Kullanımı” adını taşıyan bu çalışmanın ilk bölümü oluşturan kuramsal çerçevede ilk olarak yabancı dil öğretiminde edebiyat ve edebî metinler üzerinde durulacak ve aralarındaki ilişki ele alınacaktır. Ardından edebî metinlerin kullanımı konusu açıklanacaktır. Özellikle yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde şiir metinlerinin yeri, dil öğretimi ve şiir ilişkisi çerçevesinde değerlendirilecektir. Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni (D-AOBM) kapsamında metin ve edebî metin kavramlarının tanımı ve önemi üzerinde durulacaktır. Ardından yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil becerileri açıklanarak özellikle dinleme becerisi üzerinde durulacaktır.

2.1. Yabancı Dil Öğretiminde Edebiyat ve Edebî Metinler

Yabancı dil öğretiminde edebiyatın kullanılması araştırmacıların tartıştıkları bir konudur. Bazı araştırmacılar yabancı dil öğretiminde edebiyatın kullanılmasını desteklerken bazı araştırmacılar ise bu görüşe karşı çıkmaktadır. Bununla birlikte ağırlıklı görüş, yabancı dil öğretiminde edebiyatın yerinin olması gerektiği yönündedir.

Edebiyatın, kurgusallığı kullanarak insan üzerinde bıraktığı etki ve kurduğu kendine özgü yapı sayesinde okuruyla diyalog içine girmesi, yabancı dil dersinin ulaşmayı amaçladığı doğal iletişim ortamının sağlanması için gerekli olan zemini hazırlamaktadır (Busch ve Caspari, 1998). Edebiyat, yaratıcı öğrenmeyi gerçekleştirme yolunda ideal bir araç niteliğini taşımaktadır (Rück, 1990).

Campell (2007:6)’a göre hedef dili öğrenirken o dile ait kültürün aynası olan edebiyatın yabancı dil öğretiminde kullanılması birçok avantaj sağlamaktadır. Öğrencilerin anlama ve analiz etme becerilerini geliştirdiğini, tartışma becerilerine katkıda bulunacağını, öğrencilerin okudukların metinlerle metinlerarası ilişki kurmasına olanak sağlayacağını, edebiyatın kültürel arka planı ve türler hakkında katkı

sunabileceğini ifade eder. Son dönemlerde edebî metinler, yabancı dil öğretiminin temel parçalarından biri olarak görülmekte ve otantik metinlerin kaynağı olarak müfredat hazırlama sürecine dâhil edilmektedir.

İsaoğlu (2018)'na göre edebî metinler son zamanlarda yabancı dil öğretimi için temel bir parça olarak görülmektedir. Edebî metinler otantik metinler için bir kaynak olarak müfredat hazırlama aşamasına alınmıştır. Edebî metinlerin, dil kullanımını iyi ve doğru şekilde öğretilmesi ve dil öğretiminde gerekli okuma, dinleme, yazma ve konuşma becerilerinin öğretimi için kullanımı artmaya başlamıştır.

Arıca edebî metinlerin özgün olması öğrencileri farklı içerikler ve temalarla karşılaştırır. Bu özelliğiyle edebî metinler öğrencinin sıradan, günlük dilin dışında farklı bir dille de karşılaşarak dili daha etkili bir şekilde öğrenmesine olanak tanır (Soyer, 2016). Yabancı dil derslerinde edebi metinlerin kullanılması konusunda Ünal (2005) öğrencinin yabancı dilde yazılmış bir metni doğru anlama yetisini, edebi metinlerin kullanılması yoluyla kazanabileceğini belirtmiştir. Öğrenci, ders içerisinde edebi metni okuyup, metne yönelik konuşmaları dinleyerek, kendisini sözlü ve yazılı ifade edeceğinden hem algılamaya hem de üretime dayalı yabancı dil becerilerini yoğun bir sınıf içi doğal iletişim ortamında geliştirmiş olacağının altını çizmiştir.

Karakuş (2012)'a göre edebî metinlerdeki atasözü, deyim gibi kalıplaşmış ifadeler Türkçenin akıcılığını ve zenginliğini ortaya koymaktadır. Bu atasözü ve deyim gibi kalıplaşmış ifadelerin dil öğretimi için temel araçlardan biri olduğu söylenebilir.

İsaoğlu (2018)'na göre edebî metinler, insan doğasına hitap eden ilgi çekici konular ve temalar çevresinde kurulmaktadır. Öğrencilerin edebî metinlerde kendi deneyimlerine ve düşüncelerine karşılık gelen konular ve temalarla karşılaşmaları oldukça yüksek bir ihtimaldir. Bu yönüyle edebî metinler öğrenciler için ilgi çekici metinler olacaktır. Dil öğretiminde seçilen metinlerin ilgi çekici olması dil öğretimini desteklemektedir. Bununla birlikte edebî metinler dilin doğru bir şekilde öğrenilmesine katkı sunmaktadır. Çakır (1990) edebi metinlerin dilin doğru ve estetik kullanımı kendine özgü bir şekilde yansıtması ve öğrencinin de bu kullanımlarla karşılaşmasına olanak tanıdığı için edebî metinlerden faydalanılması gerektiğini ifade eder.

Edebî metinler öğrencilerin dilsel ve zihinsel becerilerinin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Bununla birlikte, hayal gücünü ve yaratıcılığını desteklemektedir.

Ayrıca bireylerin sosyalleşmesine olan etkisi de göz ardı edilmeyecek ölçüde önemlidir (Ayhan ve Arslan, 2014).

Göçer (2010)'e göre öğretmenin öğretme sürecinde organize edeceği etkinlikler, öğrencilerin ilgisini çekecek edebî ürünlerle daha verimli hale gelecektir. Bu sayede öğretmen kullandığı edebî ürünlerle hem öğrencilerin derse ilgiyle katılmalarına hem de hedeflenen kazanımlara daha rahat ulaşılmasına fayda sağlayabilecektir.

Edebî metinlerin diğer metinlere oranla kelime ve çağrışım zenginliği, ifade gücü, farklı bakış açıları katma, edebi zevki kazandırma avantajlarından bahsetmek mümkündür (Tok ve Tüzel, 2013, 91). Öğrencinin edebi metinler aracılığıyla bakış açısı kazanması bireysel anlamda gelişimini destekleyecek ve dil becerilerinde yetkinleşmesine katkıda bulunacaktır.

Türkçe öğretiminde birçok farklı yöntem ve yaklaşım yer almaktadır. Bu yöntem ve yaklaşımların kullanılmasının amaçları arasında kalıcı öğrenmeyi sağlamak, iyi bir öğretim süreci oluşturabilmek adına öğrencileri derse dâhil edebilmek ve dil öğretiminin verimli olmasını sağlamak yer almaktadır. Bu yaklaşımlardan hangisi kullanılırsa kullanılsın dil öğretiminde kullanılabilecek en etkili materyaller arasında edebî metinler yer almaktadır. Çünkü edebi metinler dil kurallarının uygulandığı, öğretim sürecini eğlenceli hale getiren, öğrencinin katılımına olanak sağlayan, öğrenilelerin kalıcılığı sağlayan metinlerdir. (Özaydın, 2019).

2.1.1. Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metnine Göre Metin ve Edebî Metin

D-AOBM (2021, 110-111)'ye göre edebî metinler “yaratıcı metin” olarak ele alınır. Yaratıcı metinler, “serbest zaman etkinliği olarak okuma”nın temel kaynakları arasında görülmektedir. Bununla birlikte, D-AOBM’de yaratıcı metinler edebiyat ve hatta diyalog metni/senaryo ile sınırlı tutulmamıştır. Filmler, oyunlar, resitaller ve çok biçimli sanatsal düzenlemeler, hayal gücünün ve kültürel önemin eserleri olan diğer yaratıcı metin türlerinden birkaçıdır. Yaratıcı metinler, bir tepki oluşturma eğilimi taşıdığından dil eğitiminde de desteklenmiştir.

Bu çalışmada seviye B2 olarak sınırlandırılmıştır. D-AOBM’de bağımsız kullanıcı olarak ifade edilen bu seviyelerin özellikleri Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1: D-AOBM B2 Seviyesinin Öne Çıkan Özellikleri

Bağımsız kullanıcı	B2	Kendi uzmanlık alanlarındaki teknik tartışmalar dâhil olmak üzere hem somut hem de soyut konulardaki karmaşık metinlerin ana fikirlerini anlayabilir. Her iki tarafı da zorlamadan, hedef dilin kullanıcıları ile mümkün olduğunca düzenli etkileşim kuracak akıcılıkla ve spontane bir biçimde etkileşime girebilir. Çok çeşitli konularda açık, ayrıntılı metinler üretebilir ve çeşitli seçeneklerin avantaj ve dezavantajlarını vererek güncel bir konu hakkında bir bakış açısını açıklayabilir.
--------------------	----	---

Avrupa Konseyi. 2021. **Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni**. çev. MEB Çeviri Komisyonu. Ankara: T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları, 179'dan alınmıştır.

D-AOBM (2021, 111)'ye göre klasik tepkiler muhtemel dört ana türe ayrılmaktadır: Katılım, yorumlama, çözümleme ve değerlendirme. Bu türlerden katılımda, okunan eserin içeriğine ya da anlatımına bireysel bir tepki verilir. Okuyucu eserde yer alan bir karakterin veya eserdeki belli bir boyutun etkisine kapılır. Yorumlamada, okuyucu eserde yer alan metaforlar, karakterlerin tavırları gibi unsurlar üzerine düşünerek onlara anlam yükler. Çözümlemede, eseri tüm boyutlarıyla kendi zihin dünyasında analiz eder. Değerlendirmede ise eleştirel bir bakış vardır. Eserin tüm yönlerine yönelik bir değerlendirme yapılır.

Kategorilendirilmenin ilki katılım ve yorumlama, ikincisi ise çözümleme ve değerlendirmedir. Bu ikisi arasında çok büyük farklar olmamasına rağmen ikinci kategorinin ilkiye oranla daha zor olduğu söylenebilir. Bu sebeple bu ikisi için farklı iki ölçek oluşturulmuştur.

Yaratıcı Metinlere (Edebiyat Dâhil) Yönelik Kişisel Görüşleri İfade Etme

Yaratıcı metinler için hazırlanan ölçeklerden ilki, eserin öğrenci için ne ifade ettiğini ve ondaki karşılığını yani onda oluşturduğu etkiyi merkeze almaktadır. Bununla birlikte bu etkinin ifade edilmesi asıl noktalardan biridir.

D-AOBM'ye göre hazırlanan ölçekte işlevsel bir hâl alan temel kavramlar şunlardır: Eseri tüm yönleriyle ele alarak yorumlama, duygusal bağ kurma, eser ve kendi yaşam deneyimleri arasında bağ kurma, eserde beğendiği ve ilgilendiği bölümleri gerekçeleriyle açıklama ve eserde yer alan karakterlerden hangisiyle özdeşim kurduğunu açıklayabilme.

Ölçekte ilerleyiş B2 seviyesi için Tablo 2'deki gibi yapılandırılmıştır

Tablo 2: Yaratıcı Metinlere Yönelik Kişisel Görüşleri İfade Etme

	Yaratıcı metinlere (edebiyat dâhil) yönelik kişisel görüşleri ifade etme
B2	Fikirlerini ortaya koyarak ve onları örnekler ve savlarla destekleyerek bir esere yönelik tepkilerinin açık bir sunumunu yapabilir. Bir öykü, roman, film veya oyundaki olay örgüsünün gelişimine, karakterlere ve temalara yönelik kişisel yorumunu ortaya koyabilir. Bir esere yönelik duygusal tepkisini betimleyebilir ve tepkinin ne şekilde ortaya çıktığını ayrıntılı olarak anlatabilir. Bir eserde neleri fark edip hangi nedenle takdir ettiğini açıklayarak eserdeki ifade yapısına, tarza ve içeriğe yönelik tepkilerini belli ayrıntılar vererek ifade edebilir.

Avrupa Konseyi. 2021. **Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni**. çev. MEB Çeviri Komisyonu. Ankara: T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları, 111-112'den alınmıştır.

Yaratıcı Metinleri (Edebiyat Dâhil) Çözümleme ve Eleştirme

Bu ölçekteki yaklaşım daha entelektüel tepkilerle resmi tepkileri barındırmaktadır. Çözümlemede; ele alınan bir romanın temasının ne olduğu, bu temanın diğer romanlarda nasıl işlendiği, eserin tüm yönleriyle genel olarak değerlendirilmesi yer almaktadır.

D-AOBM'ye göre hazırlanan ölçekte işlevsel bir hâl alan kavramlar şunlardır: Farklı eserleri karşılaştırarak bu karşılaştırma sonucunda esere hakkındaki düşüncelerini paylaşma ve eser için eleştirel bir değerlendirme yapmaktır.

Ölçekte ilerleyiş B2 seviyesi için Tablo 3'teki şekilde yapılandırılmıştır.

Tablo 3: Yaratıcı Metinleri Çözümleme ve Eleştirme

	Yaratıcı metinleri (edebiyat dâhil) çözümleme ve eleştirme
B2	Temaları, karakterleri ve sahneleri dikkate alarak, benzerlik ve zıtlıkları açığa çıkartarak ve bunların aralarındaki bağlantıların uyumunu ortaya koyarak, iki eser arasında karşılaştırmalar yapabilir. Tematik, yapısal ve biçimsel özelliklerin farkına vararak ve diğer kişilerin görüşleri ile savlarına gönderimde bulunarak, bir eser hakkında gerekçelendirilmiş görüş sunabilir.

Örnekler vererek bir eserin karakterlerle özdeşleşmeyi nasıl teşvik ettiğini değerlendirebilir.
Farklı eserlerin aynı temayı işlemeleri açısından nasıl farklılaştıklarını betimleyebilir.

Avrupa Konseyi. 2021. **Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni**. çev. MEB Çeviri Komisyonu. Ankara: T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları, 113'ten alınmıştır.

2.1.2. Dil Öğretimi ve Şiir

Dil, insanlar arasındaki iletişimi sağlayan temel bir araçtır. Kaplan (2016) dilin kişinin hayatının her anına adeta doğumdan ölüme kadar soluduğu bir hava gibi karıştığını ve hayat kadar canlı ve bir o kadarda karmaşık olduğunu ifade eder. Çocuğun dünyaya gelmeden annesinin karnında konuşulanları duyduğunu doğduktan sonra da çevresindekilerin (baba, anne, kardeş, konşu) onun etrafında bilinçli olmadan bir dil ağı ördüğünü vurgular. Sallabaş (2011) dilin bir iletişim aracı olması sebebiyle duygu ve düşüncelerin insanlar arasında aktarılmasını sağladığını ifade etmektedir. Dilin ait olduğu milletin izlenemeyen dönemlerinden bu zamana kadar geçirdiği tüm dönemlerdeki ifade genişliklerini taşıyıp günümüze ulaştırdığının altını çizer.

Dil öğretiminin nasıl olacağı ve bunun için en iyi yöntem ve yaklaşımların neler olduğu uzun yıllar boyu üzerine çalışılan konular olmuştur. Günümüzde de araştırmacılar bu konular üzerine eğilmekte ve incelemeler yapmaktadır. Bu süreçte farklı yöntemler denenmiş ve bu yöntemlerden fayda sağlanmıştır. Sorun oluşturan yöntemler olduğunda yeni yöntemlerin denenmesi ya da yeni yöntemlerin geliştirilmesi yoluna gidilmiştir (Göçer ve Karadağ, 2020). Uygulamalarda ortak olan nokta, dil öğretiminin temel dil becerileri üzerinden gerçekleştirilmesi olmuştur. Dört temel dil becerisi birbirini tamamlayan, birbirine sıkı sıkıya bağlı bir bütündür. Dil öğretiminin temel becerileri olan dinleme, okuma, konuşma ve yazmanın dil öğretiminin ilk aşamasından itibaren birlikte ve eşit ölçüde ele alınması gerekmektedir. Bunun sebebi dilin iletişimin temeli olması sebebiyle kişinin hayatının her anında tüm dil becerilerine ihtiyaç duyması olarak açıklanabilir. Dolayısıyla yabancılar için Türkçe öğretimi alanında yazılan tüm ders kitaplarında bu özelliklerin göz ardı edilmemesi hatta kitapların ilk ünitesinden itibaren bu özelliklere yer verilmesi bir zorunluluktur (Barın, 2004).

Şiir için pek çok farklı tanım yapılmıştır. Şiir Türk Dil Kurumunda “Zengin sembollerle, ritimli sözlerle, seslerin uyumlu kullanımıyla ortaya çıkan, hece ve durak bakımından denk ve kendi başına bir bütün olan edebî anlatım biçimi, manzume, nazım, koşuk.” olarak tanımlanmaktadır.

Şiir, dil kullanımının çok özel ve çok farklı bir kullanım şekli olarak görülmektedir. Şiir birçok amaçla kullanılmaktadır. Şiirin kullanımı bir şey söyleyip başka bir şey kastedebilmemizi veya uzun bir deneme ya da kompozisyon yazmak yerine aynı durumu birkaç sözcükle ifade edebilmemizi sağlamaktadır. Şiir aynı zamanda içinde ritim, müzikalite ve sözcüklerin özel kullanımı gibi ögeler taşıması sebebiyle şarkı sözü olarak da kullanılabilir. Şiir insanların birbirleri ile iletişim kurmaları ve duygularını paylaşmaları açısından da iyi bir örnektir (Ceylan, 2008: 118).

Edebiyatın ana malzemesi dildir ve şiir bir dil ürünüdür. Bunun yanı sıra edebiyatın dolayısıyla da bir edebi tür olan şiirin kültürün taşıyıcısı olma özelliği vardır. Bu sebeple şiirin kültürün bir unsuru ve taşıyıcısı olma özelliğiyle kültürel aktarımdaki rolü büyüktür. Yani şiirin kullanımıyla bir yandan dil becerileri geliştirilirken öte yandan dilin kültürüyle berbaber öğrenilmesine olanak sağlanacaktır.

Şiirin dilden ayrı olarak bahsedemeyeceğimiz kültürle olan bağı da dil öğretimi için destekleyici olacaktır. Dil ve kültür arasındaki mükemmel ilişkiden dolayı dil öğretimi aynı zamanda kültür öğretimidir. Bu nedenle yabancılara Türkçenin öğretilmesinde kullanılan ders kitaplarında Türk kültürünü tüm yönleriyle tanıtan metinlere ağırlık verilmelidir (İşcan, 2011, 35).

Dil ve edebî metinler, dolayısıyla da şiir arasındaki bağ oldukça güçlüdür. Dil ve şiir arasındaki sıkı bağı Sabahattin Kudret Aksal, Muazzez Menemencioğlu (Menemencioğlu, 1963, s. 8-9)’nun kendisiyle yaptığı röportajda şöyle ifade etmiştir:

Şiir olmasaydı, dil olmasaydı demekle birdir. Dil olmasaydı, anlatım, konuşmak olmasaydı... Duygular, anlamlar, düşünceler olmazdı.

...

Dil olmasaydı duygu da olmazdı, anlam da dedik, düşünce de. Şiir de dilin, ayrıntıları kesin olarak belirlemiş, etki gücü ağır basan, büyümlü bir düzeni olduğuna göre, şiir olmasaydı bunların hiçbiri olmazdı diyebiliriz. Giderek bilim uygarlık olmazdı. Yaşamımızı bugün dolduran, anlamlı eden şeylerin tümü olmazdı.

Öğrenme-öğretme sürecine öğrencilerin etkin katılımını sağlamak ve temel dil becerileriyle ilgili hedeflere ulaşabilmek için seçkin edebî ürünlerden yararlanmak gerekir (Göçer, 2010, 341). Bu edebî türlerden özellikle şiirden yararlanmak hedef

dilin öğretimini birçok açıdan destekleyeceğinden şiir metinleri dil  ğretimi için kullanılmıştır.

Buradan da yola çıkararak şiirin yabancı dil  ğretiminde kullanılmasının avantajları şiir metinleirnin kısa olması sebebiyle dersleri sıkıcılıktan kurtarması, dil becerileirnin gelişimine katkı sağlaması, zengin içeriğiyle herkese hitap edecek temalar barındırması, öğrenilen dilin kültürü hakkında bilgi edinilmesini sağlaması, iletişim becerilerinin desteklenmesi, normal metinlerden farklı dil kullanımlarını barındırması, öğrencilerin yorum yapma becerilerini geliştirmesi, öğrenilen dile has ifadelerin yer alması ve dersi eğlenceli kılarak öğrenme motivasyonunu artırması olarak sıralanabilir (I ıdan, 2020).

Şiirin Türkçenin yabancı dil  ğretiminde etkili kullanımı için gerekli hususlardan biri de uygulayıcının sahip olduğu niteliklerdir. Polat ve Doludizgin (2015)'e göre şiirin yabancı dil öğretimine sağlayacağı katkılardan en etkili biçimde faydalanabilmek için yabancı dil olarak Türkçe  ğretmenlerinin gerek şiir seçiminde gerekse sınıf içi etkinliklerin hazırlanmasında gerekli donanıma sahip olacak şekilde yetiştirilmesi gereklidir. Bunun yanında dikkat edilmesi gereken konulardan biri de şiir seçimidir. Bulut (2017)'a göre şiir seçiminde dil seçiminde öğrencilerin ya ı, dil seviyeleri ve ilgi alanları dikkate alınmalıdır.

Şiirin Türkçenin yabancı dil olarak  ğretiminde kullanımında şiir seçimi, etkinlik planı, ders içi uygulama ve dil becerilerine etkisi konularına dikkat edilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede şiirin yabancı dil  ğretiminde daha etkili kullanılması için şiirlerin öğrencilerin seviyesine uygun olacak şekilde seçilmesi, öğrencileri tüm becerilerini kullanmaya yöneltmesi, şiirlerin ilgi çekici olması, kültürel ögeleri içeren şiirlere yer verilmesi, dersin verimli bir şekilde işlenmesi açısından etkinlikleirn öncesi, sırası ve sonrası şeklinde planlanması ve şiirlerin öğrenciyi sıkılamaması açısından uzun olmaması gerekmektedir (I ıdan, 2020).

Saka (2014)'ya göre derslere ders kitabı dışında, şiir gibi özgün materyallerin girmesi sınıf atmosferini değiştirecektir. Bu sayede öğrencinin sözcük ve yapılarını öğrenmesi kolayla acak ve  ğretim böylece daha kalıcı olacaktır. Bu sebeple, öğretmenlerin, derslerinde  ğrenci düzeyine uygun şiirler bularak ve öğrenciyi güdüleyecek etkinlikler planlayarak dersi daha aktif hâle getirmeleri önerilir.

Öğrencilerden, günlük ve görüşme yoluyla elde edilen dönütler şiir kullanımının öğrencilerin dilbilgisini etkili ve anlamlı bir şekilde geliştirmesinde önemli bir rol oynadığını; kelime bilgilerini zenginleştirmelerinde fırsatlar sunduğunu, öğrencilerin hayal gücünü geliştirerek sınıf içinde kullanılan basmakalıp yöntemlerden kurtulmalarına olanak sağladığını göstermektedir (Kırkgöz, 2008, 94).

Bunun yanı sıra şiirin bir dinleme metni olarak kullanılmasının derse katkısı da oldukça önemlidir. Öğrencinin şiiri dinlemesi vurgu ve tonlama gibi durumlara aşina olmasını sağlar. Bununla birlikte şiirleri dinleme, öğrencinin sözcükleri doğru teleffuz etmesine ve konuşmada doğru tonlama yapabilmesine önemli katkı sağlar. Şiirlerde bulunan kafiye, redif, kelime tekrarları gibi ahenk unsurları bir yandan dil becerilerini geliştirirken diğer yandan dersi sıradanlıktan kurtararak dersin eğlenceli olmasını sağlar. Bu durum öğrencinin motivasyonu artıracığından oldukça önemlidir (Işıdan, 2020, 200).

Bülbül (Bülbül, 2017) öğrencinin düş dünyasının etkin konuma gelmesinin, düş gücünün aktif olarak kullanıma açılmasının, düşünme becerilerinin güçlenmesinin, dil oyunları ile dilin gizemli alt alanlarının varlığının farkına varmasının, ifade yeterliliği ve kendini sınıama ortamı yakalayarak dil becerilerini geliştirmeye dönük yeni stratejiler oluşturması gibi yetkinliklerinin şiir sayesinde geliştirebileceğinin kesin olduğunu ifade etmektedir.

Şiirin dil öğretiminde kullanılması dil öğretimini yukarıda da belirtilen pek çok açıdan destekleyeceği için oldukça gerekli ve önemlidir.

2.1.3. Türkçenin Yabancı Dil olarak Öğretiminde Dinleme Becerisi

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, dört temel dil becerisi üzerinden gerçekleştirilmektedir. Bu beceriler okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerileridir. Bunlardan okuma ve dinleme anlama; konuşma ve yazma ise anlatma becerileri olarak adlandırılmaktadır. Beceriler farklı şekillerde tanımlanmaktadır.

Rost (2002) kapsamlı bir anlama tanımı ortaya koymaktadır:

Anlama, kişinin belleğindeki kavramlarla ve gerçek dünyadaki göndergelerle dili ilişkilendirme sürecidir. Anlama, kullanılan dilin geçmiş deneyimlere veya dış dünyaya yönelik algıya ilişkin neleri ifade ettiğini kavrama duygusudur. Tam anlama ise konuşmacının kullandığı her göndergeye ilişkin belleğinde açık bir kavrama sahip olan dinleyiciyi ifade eder (Rost, 2011, 59).

Korkut (2016)'a göre okuduğunu anlama becerisi yazılı dille ilgili geliştirilmesi gereken ilk beceridir. Bu becerinin geliştirilmesinde ise yabancı dil öğrencisinin ana

dilde yaptığı okumaları da belirleyici olacaktır. Anlamalı ve tutarlı bir metinde kelimelerin veya cümlelerin bir araya gelmesiyle oluşan anlamı ortaya koymak için gözlemlemek, dizgeleri birbiriyle ilişkilendirip kelime anlamının dışında bir anlam bulmak yani anlamlandırmaktır (Günay, 2007, 15-16). Yazma; belirlenen herhangi bir konuda hayal, duygu ya da fikirleri belli bir düzen ve bütünlük içinde yazıya aktarma işlemidir (Göçer, 2010, 178). Konuşma, iletişimin temelini oluşturan; dinleme ve okuma becerilerinin gelişmesiyle zenginleşen dil becerisidir (Üstten, 2019, 133). Konuşma becerisi, üretime dayalı etken bir dil becerisi olup sözlü anlatımı içerir (Şahin, 2013, 123).

Anlama becerilerinden biri olan ve çoğu öğrenmenin temelini oluşturan dinleme, seslerin ve varsa konuşma görüntülerinin farkında olma ve onlara dikkat vermeyle başlayan belli işitsel işaretlerin tanınması ve hatırlanmasıyla süren ve anlamlandırılmasıyla son bulan psikolojik bir süreçtir (Ergin ve Birol, 2000, 115).

Dil öğrenme süreci dinleme yoluyla anne karnında başlamakta giderek gelişip diğer öğrenme alanlarına, yani konuşma, okuma ve yazmaya temel oluşturmaktadır (Güneş, 2007, 73).

İletişimin ve öğrenmenin temelinde yer alan ve ilk edinilen anlama becerisi olan dinleme becerisi için birçok tanım yapılmıştır.

Araştırmacılar, dinlemeyi pek çok şekilde tanımlamışlardır. Bu tanımlardan hareketle dinleme; içinde dikkati, sözlü ve sözsüz mesajları barındıran, işitilen şeylerin zihinde düzenlenmesini, bilgilerin hem kısa hem de uzun süreli olarak zihinde tutulmasını ve bunlarla ilgili cevaplar vermeyi gerektiren, anlamın yapılandırılmaya çalışıldığı, anlamaya dayalı aktif bir süreçtir (Doğan, 2010, 264).

Konuşmada ortaya atılan düşünceleri anlamak, yorumlamak, değerlendirmek, organize etmek, aralarındaki ilişkileri belirlemek ve saklamaya değer bulunanları seçip ayırmak becerisidir (Taşer, 2000, 214).

Dinleme, işitilenleri anlamak için gerçekleştirilen zihinsel faaliyetlerin bütünüdür. Yani işitilen bilgileri seçme, düzenleme, ön bilgilerle aktarılanları bütünleştirme ve zihinde yapılandırma. Bir başka ifadeyle dinleme, anlamayı gerçekleştiren bilgi ve becerilerin bütünüdür (Aytan, 2011, 9).

Yabancılar Türkçe öğretiminde dinleme becerisinin kazandırılmasında temel amaç, öğrencinin dinlediklerinde/izlediklerinde geçen kelimeleri tanınması, telaffuz biçimini ayırt etmesi ve verilen iletiyi doğru anlamasını sağlamaktır (Üstten, 2019, 131).

Dinlemenin gerçekleşebilmesi için sağlıklı bir işitmeye gereksinim vardır. Dışarıdan gelen seslerin duyulması olan işitme, fizyolojik bir olaydır ve bu yönüyle dinlemenin ön koşulu olarak kabul edilebilir. Çünkü dinleme işitilen seslerin zihinde yapılandırılarak anlam bulmasıdır (Tayşi, 2017, 321).

Epçaçan (2013, 334)’a göre dinleme tanımları incelendiğinde bu tanımların birtakım ortak unsurlara dikkat çektiği görülmektedir. Bu unsurlar, dinlemeyi öğrenilmesi gerekli bir beceri olması, işitmeyi de içeren bir etkinlik olması, kişinin seçme özgürlüğünün yansıması olması, temel dil becerilerinden biri olması, bir amaca yönelik olması, insanlar arasında bir iletişim aracı olması, farklı boyutları içeren bir olgu olmasıdır, mesajları doğru olacak şekilde anlama ve yorumlama çabası olarak sıralanabilir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde birey hedef dili, konuşulduğu ülkede öğreniyorsa dille olan ilk etkileşimi dinlemeyle başlar ve bu, bireyin dili öğrenmesi için oldukça etkilidir. Dil edinimi ve öğrenimi üzerine ciddi çalışmalara imza atan Stephen Krashen, “Second Language Acquisition and Second Language Learning” (California, 1981) adlı çalışmasında bazı teorilere yer verir. Krashen’a göre; dil edinimi uzun bir süreci ifade eder. Edinim, ana dilini veya hedef dili öğrenen kişinin farkında olmadan ve dile karşı herhangi bir “savunma pozisyonu”nda değilken aldığı anlamlı mesajların birikimiyle oluşur. Dil edinimi için dil bilgisi kurallarına ve sıkıcı dil kurallarına ihtiyaç yoktur. Krashen, dil edinimi için bütün şartlar mükemmel olsa dahi yeteri kadar dinleme yapmayan, anlamlı mesajlara maruz kalmayan kişilerin konuşmayacağını, dili edinmeyeceğini söyler (Krashen, 1981: Akt. Uçak, 2016: 67).

2.2. Dinleme Öğretiminin Aşamaları

Dinleme eğitiminde dinlemeyi etkileyen olumsuz faktörlerin en aza inmesi için izlenecek yol önceden belirlenmelidir. Bu izlenecek sıraya alan yazında dinleme süreçleri ya da dinleme stratejileri denmektedir.

Dinlediğini anlama stratejileri ve üstbiliş stratejileri birlikte değerlendirildiğinde bunların genel anlamda “dinleme öncesi”, “dinleme sırası” ve “dinleme sonrası”

olmak üzere üç ana başlık altında değerlendirilmesi, bunların öğrenciye kazandırılması ve öğrencinin kendini bu üç aşamaya göre değerlendirmesi açısından daha işlevsel bir tasnif olarak düşünülebilir.

Dinleme öncesi, dinlemeye hazırlanma sürecidir. Dinleme öncesi stratejileri öğreneni hem fiziki beceriler açısından hem de bilişsel yeterlikler açısından dinleme öğretimine hazır hâle getirmektedir (Korkmaz, 2018 24). Bu aşamada öğretmen, öğrencileri dinleyecekleri metin içeriği hakkında bilgilendirir, dinleyecekleri parçaya karşı güdülenmelerini sağlar, öğrencilere ne tür alıştırma ile karşılaşacakları konusunda açıklamalarda bulunur. Öğrenciler dinleme sırasında duyacakları bazı kelimeleri bulmaları için yönlendirilir, okumada olduğu gibi kelimeler tahtaya yazılır. Dinlenecek materyaldeki anahtar kelimeleri bilmek anlamayı kolaylaştırıp amaç belirlemede kolaylık sağlar (İnce, Boztilki, 2016; akt. Tayşi, 2017).

Dinleme sırasında, öncelikle öğrencilerin dinlediğini açık bir şekilde anlayabilmesi için dinleme materyalinin Türkçenin söyleyiş özelliklerine uygun olarak hazırlanmış olmasına dikkat edilmelidir. Dinleme materyalini öğretmen seslendirecekse sınıf seviyesine uygun olarak hızını ayarlamalı ve telaffuz, vurgu, tonlama gibi hususlara dikkat etmelidir. İlk dinlemede tam olarak anlaşılmayacağı için en az iki kez dinleme gerçekleştirilmelidir. Dinleme sırasında not alma ders için başarıyı artıran kritik noktalardan biridir. Dinleme sırasında etkin bir şekilde not alınması öğrenmeyi ve öğrenilenlerin kalıcı olmasını büyük ölçüde desteklemektedir. Bu doğrultuda not alma tekniklerinden biri olan Cornell yaygın olarak kullanılmaktadır. Cornell not alma tekniği Cornell Üniversitesi öğrencilerinin okuduğunu ve dinlenileni anlama alanlarında başarılarını artırmak üzere Walter Pauk tarafından 1949’da geliştirilmiştir. Teknik, not alınan yaprağın sol tarafına bir çizgi çizilmesi ve geri kalan kısma notların yazılması şeklinde bir düzeni içerir (Şahin, Aydın, Sevim, 2015).

Dinleme sonrasında, dinlenen metnin ana fikrini bulma, metni sözlü veya yazılı olarak ifade etme, özetleme, değerlendirme, yorumlama ve içselleştirmenin gerçekleştirilmesi gerekir (Melanlıoğlu, 2012). Tüm bu aşamalar sırasıyla gerçekleştirildiğinde dinleme süreci tamamlanmış olur. Etkinliklerin bu doğrultuda hazırlanması sürecin sağlıklı bir şekilde tamamlanması açısından önem arz etmektedir.

2.2.1. Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni Açısından Dinleme

D-AOBM’de dinleme/izleme becerisi “genel sözlü kavrama”, “başka insanlar arasındaki karşılıklı konuşmayı anlama”, “canlı bir izleyici kitlesinin parçası olarak anlama”, “duyuru ve yönergeleri anlama”, “işitsel (veya işaret dilinde) medya içeriğini ve kayıtları anlama” ve “TV, film ve video izleme” başlıkları ve bu başlıkla hazırlanan ölçeklerle ele alınmaktadır. Aşağıda bu başlıklar D-AOBM’ye göre açıklanarak ölçek tabloları verilmiştir.

D-AOBM (2021, 52)’ye göre “sözlü kavrama” ifadesi canlı, yüz yüze iletişim ve bu iletişimin uzaktan veya kayıtlı eş değerlerindeki kavramayı kapsamaktadır. Bu yüzden görsel-jestlere dayalı ve işitsel-sözlü iletişim biçimlerini içermektedir.

Tablo 4: Genel Sözlü Kavrama

	Genel sözlü kavrama
B2	Kişisel, sosyal, akademik veya mesleki yaşamda normal bir şekilde karşılaşılan hem aşına olan hem de aşına olmayan konularda ister canlı ister (kayıttan) yayın olsun, standart dili veya aşına olduğu bir ağız anlayabilir. Sadece aşırı [işitsel/görsel] arka plan sesleri, yetersiz söylem yapısı ve/veya deyimsel kullanım anlama yeteneğini etkiler
	Uzmanlık alanındaki teknik tartışmalar da dâhil olmak üzere standart bir dil veya aşına olduğu bir ağız ile sunulan hem somut hem de soyut konularda önermesel ve dilsel olarak karmaşık söylemin ana fikirlerini anlayabilir. Konunun kabul edilebilir ölçüde aşına olması ve savların açık belirticiler ile gösterilmesi koşuluyla uzayan söylem ve karmaşık tartışma dizisini takip edebilir.

Avrupa Konseyi. 2021. **Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni**. çev. MEB Çeviri Komisyonu. Ankara: T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları, 52’den alınmıştır.

Öğrencinin başka kişiler arasındaki karşılıklı konuşmayı anlaması, iki farklı durumda olmaktadır: Bunlardan birincisi, bir grupta diğer kişilerin karşılıklı konuştuğu ve kendinin doğrudan dâhil olmadığı durumlardır. İkincisi ise öğrencinin çevresindeki insanların kendi aralarında gerçekleştirdiği konuşmaya kulak misafiri olması durumudur.

Tablo 5: Başka İnsanlar Arasındaki Karşılıklı Konuşmayı Anlama

	Başka insanlar arasındaki karşılıklı konuşmayı anlama
B2	Hedef dilin yetkin kullanıcıları arasında geçen canlı karşılıklı konuşmaya ayak uydurabilir.
	Biraz çaba sarf ederek etrafında söylenenlerin çoğunu yakalayabilir fakat dilini hiçbir şekilde dinleyen için değiştirmeyen birkaç hedef dil kullanıcısı ile yapılan tartışmaya etkili bir şekilde katılmayı zor bulabilir.
	Standart dil veya aşına olduğu bir ağızda yürütülen bir tartışmada bir sav veya görüşün lehindeki ve aleyhindeki ana nedenleri belirleyebilir.
	Hikâye veya fıkra gibi uzayan resmî olmayan söylemde kronolojik sırayı takip edebilir

Avrupa Konseyi. 2021. **Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni**. çev. MEB Çeviri Komisyonu. Ankara: T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları, 53'ten alınmıştır.

Bu ölçek konferans, sempozyum, toplantı, düğün gibi bir izleyici kitlesiyle birlikte kitleye hitap eden bir konuşmacıyı anlama ile ilgilidir. Karşısında bir konuşmacı ya da işaret dilini kullanan biri vardır ve dinleyici bir kitleye dâhildir, yani kitlenin bir parçasıdır. Öğrenci burada katılımcı olarak yer almamaktadır. Katılımcı olarak yer almasa da “başka kişiler arasında gerçekleşen karşılıklı konuşmayı anlama” ile karşılaştırıldığında bir izleyici kitlesinin içinde yer alarak anlamamanın genel olarak daha kolay olduğu söylenebilir. Bunun sebebine bakacak olursak öncelikle, tek kişilik konuşmaların karşılık konuşmalara oranla daha gözden geçirilmiş ve planlanmış olan yapısıyla dinleyicinin ele alınan noktalar üzerinde anlamadığı bölümler olduğunda konuşmanın akışı içinde önceki bölümlerle ilişki kurarak daha iyi ve kolay anlamasına olanak tanınması olduğu söylenebilir.

Tablo 6: Canlı Bir İzleyici Kitlesinin Parçası Olarak Anlama

	Canlı bir izleyici kitlesinin parçası olarak anlama
--	---

B2	Önermesel ve dilsel olarak karmaşık olan derslerin, konuşma ve raporların ve diğer akademik/mesleki sunumların ana hatlarını takip edebilir.
	Konuşmanın standart dil veya aşına olduğu bir ağızda yapılması koşuluyla güncel ilgi alanı veya uzmanlık alanıyla ilgili konularda ifade edilen bakış açısını anlayabilir.
	Konunun kabul edilebilir ölçüde aşına olması koşuluyla açık bir şekilde sesletilen ders anlatımındaki karmaşık bir dizi savı takip edebilir.
	Bir ders anlatımı veya bir konuşmanın standart dil veya aşına olduğu bir ağızda yapılması koşuluyla ana temaları diğer temalardan ayırt edebilir.
	İfade edilen bakış açısını tanıyabilir ve bunu bildirilen gerçeklerden ayırt edebilir.

Avrupa Konseyi. 2021. **Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni**. çev. MEB Çeviri Komisyonu. Ankara: T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları, 54'ten alınmıştır.

Bu ölçek, odaklanarak kavramayı içerir. Burada bilginin seçilerek belirli bir kısmının anlaşılması amaçlanmaktadır. Duyuru ya da yönergeler kamusal bir sistem tarafından seslendirilerek sunulmaktadır ve bu belli bir mesafeden gerçekleştirilmektedir. Bu sebeple anlama durumu karmaşılaşmaktadır. Bu ölçekte işlevsel hâl alan kavramlar şunlardır: Yapılan tarifleri ve verilen yönerleri anlayarak duyuruları ana hatlarıyla anlamak.

Tablo 7: Duyuru ve Yönergeleri Anlama

	Duyuru ve yönergeleri anlama
B2	Standart dil veya aşına olduğu bir ağızda normal hızda yapılması koşuluyla somut ve soyut konulardaki duyuru ve mesajları anlayabilir.
	Ayrıntılı yönergeleri başarılı bir şekilde takip edebilecek kadar iyi anlayabilir.

Avrupa Konseyi. 2021. **Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni**. çev. MEB Çeviri Komisyonu. Ankara: T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları, 55'ten alınmıştır.

İşitsel kayıtları ve medyadaki işitsel içerikleri anlama; röportajları, mesajları, hava durumu raporlarını, haber sunumlarını, belgeselleri vb. kapsar. Bunlara işaret diliyle

yapılan yayınlar, videolar ya da videosuz işitsel kayıtlarda da dâhil edilebilir. Bu ölçekte işlevsel hâl alan kavramlar; önemli noktaları anlayarak, gerekli bilgileri kaçırmadan yakalayabilme ve sunulan somut bilgileri anlayarak konuşmacının hangi bakış açısına sahip olduğunu tanıyabilmektir.

Tablo 8: İşitsel Medya İçeriğini ve Kayıtları Anlama

	İşitsel (veya işaret dilinde) medya içeriğini ve kayıtları anlama
B2	Sosyal, mesleki veya akademik yaşamda karşılaşılması muhtemel, standart dildeki kayıtları anlayabilir ve bu kayıtlardaki bilgi içeriğinin yanı sıra bakış açıları ve tutumları belirleyebilir.
	Standart dilde sunulan çoğu belgesel ve diğer birçok kayıtlı veya yayımlanmış materyali anlayabilir ve bu materyallerdeki ruh durumunu, tutumu vb. tanıyabilir.

Avrupa Konseyi. 2021. **Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni**. çev. MEB Çeviri Komisyonu. Ankara: T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları, 56'dan alınmıştır.

Film, video ve televizyon izleme, canlı yayınları ya da daha önce kaydedilmiş yayınları içermektedir. Hatta buna filmlerin de dâhil olduğunu söyleyebiliriz. Aşağıda verilen tablodaki ölçek, izleme sırasında takip ettiği bir konunun önemli noktalarını belirleyebilmesini, konuda yapılan herhangi bir değişikliği fark ederek bunu takibini yapabilmesini, konuşmalarda da basit düzeydeki kolay anlaşılır normal kullanımlarla başlayan anlama düzeyinin kolay anlaşılmayan kullanımları da anlamasına yönelik bir ilerleme durumunun beklenmesini içermektedir. Daha ileri seviyeler içinse imaların, detayların hatta en ince ayrımların anlamlarının belirlenebilmesi beklenmektedir.

Tablo 9: TV, Film ve Video İzleme

	TV, film ve video izleme
B2	Haber ve güncel olaylarla ilgili programlardaki sav ve tartışmaların ana noktalarını çıkarabilir.
	Çoğu TV haberleri ve güncel olaylarla ilgili programları anlayabilir.

Standart dilde veya aşina olduğu bir ağızda sunulan belgesellerin, canlı röportajların, sohbet programlarının, oyunların ve filmlerin çoğunu anlayabilir.

Avrupa Konseyi. 2021. **Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni.** çev. MEB Çeviri Komisyonu. Ankara: T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları, 57'den alınmıştır.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, verilerin toplanması ve etkinliklerin geliştirilmesi süreci ve araştırmanın geçerliği ve güvenirliği ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada genel tarama modeli ve nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir. (Yıldırım ve Şimşek, 2008, 45). Çalışmada Türk edebiyatı şiirleri evren olarak düşünülüp B1 ve B2 seviyesine uygun olarak seçilen şiirler örneklem olarak alınmıştır.

3.2. Araştırmanın İnceleme Nesnesi

Araştırmanın inceleme nesnesini Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe ders kitabı, Türk edebiyatında yer alan şairlerin şiir kitapları ve şiir antolojileri oluşturmaktadır. Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe ders kitabının B2 seviyesi bu çalışmada kullanılmıştır.

3.3. Verilerin Toplanması ve Etkinliklerin Geliştirilmesi Süreci

Verilerin toplanmasında belgesel tarama olarak da adlandırılan doküman incelemesinden yararlanılmıştır. Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı B2’de dört temel dil becerisi olan okuma, yazma, dinleme ve konuşma ayrı ayrı etkinlikler olarak yer almaktadır. Bu kitapta altı tema ve her temada üç alt bölüm bulunmaktadır. Toplamda 6 tema ve alt bölümleri araştırmaya dâhil edilmiştir. Ders kitaplarında B2 seviyesindeki 6 tema, kullanılan metin türleri açısından incelenmiş ve şiir türüne rastlanmamıştır. İnceleme sonucunda her tema için tema içeriğine uygun şiirler belirlenmiştir.

Şiirler seçilirken Türk edebiyatının önemli şairlerine ait şiirler olmasına özen gösterilmiştir. Bununla birlikte seçilen şiirlerin seviyeye uygunluğu ve şiirin dil öğretimine katkısı dikkate alınmıştır. Belirlenen şiirlere dil becerilerinden dinleme becerisine yönelik özgün etkinlikler oluşturulmuştur. Etkinlikler hazırlanırken dinleme süreçleri (dinleme öncesi, dinleme sırası ve dinleme sonrası) esas alınmıştır. Bununla birlikte etkinliklerin oluşturulmasında revize edilmiş Bloom Taksonomisi’nden yararlanılmıştır. Bloom ve arkadaşları tarafından geliştirilen taksonominin amacı eğitimin hedeflerini ve amaçlarını sınıflandırmaktır.1956’da, grubun çalışmalarına başlamasından sekiz yıl sonra, bilişsel alandaki araştırma tamamlanmış ve yaygın olarak “Bloom Taksonomisi” olarak adlandırılan bir el kitabı yayımlanmıştır (Forehand, 2005). Bloom Taksonomisi bazı araştırmacılar tarafından revize edilmiştir. Bu Bloom Taksonomisi’nde köklü bir değişikliğe neden olmamıştır. Bloom’un Revize Edilmiş Taksonomisi’ndeki öğrenme basamakları sırasıyla hatırla, anla, uygula, analiz et, değerlendir ve yarat olarak belirlenmiştir. Dinleme sırası için not alma tekniklerinden biri olan Cornell’den yararlanılmıştır. Cornell tekniğinin kullanıldığı dinleme sırası etkinliği tüm şiirler için sabit etkinlik olarak kullanılmıştır. Etkinlikler tasarlanırken Türkiye Maarif Vakfı tarafından hazırlanan Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programında yer alan, B2 seviyesinin dinleme/izleme kazanımları incelenmiştir. Tasarlanan etkinliklerde dikkate alınan kazanım listesi tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10: Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programında Yer Alan “B2 Dinleme/İzleme Becerisi Kazanım Listesi”nden Hazırlanan Etkinliklerde Dikkate Alınan Kazanımların Listesi

B2.D.1. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.
B2.D.2. Mecazlı ifadeleri belirler.
B2.D.5. Betimleyici ifadeleri belirler.
B2.D.10. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.
B2.D.11. Dinlediklerindeki/izlediklerindeki ana düşünce ve yardımcı düşünceleri belirler.
B2.D.13. Öyküleyici/bilgilendirici metinlerin konusunu ve ana fikrini belirler.
B2.D.20. Dinlediklerini/izlediklerini içerik açısından karşılaştırır.

B2.D.21. Olay ve bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.
B2.D.24. Konuşmalardaki teknoloji ve yeniliklerle ilgili ifadeleri belirler.
B2.D.26. Dinledikleriyle/izledikleriyle ilgili çıkarımlarda bulunur.
B2.D.28. Metinlerdeki anahtar kelimeleri belirler.
B2.D.37. Dinlediklerine ilişkin notlar alır.
B2.D.38. Dinlediklerini/izlediklerini özetler.

Türkiye Maarif Vakfı. 2020. **Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı**. Ankara: T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları, 66-67'den uyarlanmıştır.

3.4. Araştırmanın Geçerliği ve Güvenirliği

Araştırmanın geçerliği ve güvenirliliğini artırmak için uzman görüşünden faydalanılmaktadır. Bu süreç alan uzmanı bulmakla başlar ve uzmanın nitel araştırmayı inceleyerek araştırma hakkında sorulan soruları yanıtlamasıyla devam eder. Böylelikle çalışma araştırmacının ötesinde bir uzmanın yorumu ve katkısıyla tamamlanır (Creswell, 2003).

Şiir seçiminde alan uzmanlarının, oluşturulan etkinliklerin son hâli içinse alan uzmanlarının ve yabancılara Türkçe öğretimi alanında asgari beş yıllık tecrübesi olan okutmanların görüşleri alınmıştır. Uzman görüşü almak için araştırmada yer alan şiirlerin B2 seviyesine uygunluğu, Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe kitabının B2 seviyesinin temalarıyla uyumu, Türk edebiyatında Türk şiirini temsil niteliği, araştırmada yer alan şiirler için tasarlanan dinleme etkinliklerinin, dinleme öğretiminin aşamalarına uygunluğu ve tasarlanan etkinliklerin özgünlüğü gibi konuları araştıran 5 açık uçlu sorudan oluşan bir form hazırlanmıştır. Araştırmanın geçerliği ve güvenirliliği bu şekilde sağlanmıştır.

4. BULGULAR

Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı B2’de dört temel dil becerisi olan okuma, yazma, dinleme ve konuşma ayrı ayrı etkinlikler olarak yer almaktadır. Bu kitapların her birinde altı tema ve her temada üç alt bölüm bulunmaktadır. Toplamda 6 tema ve alt bölümleri araştırmaya dâhil edilmiştir. Ders kitabı B2 seviyesi yani 6 tema metin türleri açısından incelenmiş ve şiir türüne rastlanmamıştır. İnceleme sonucunda her tema için tema içeriğine uygun şiirler belirlenmiştir.

Şiirler seçilirken Türk edebiyatının önemli şairlerine ait şiirler olmasına özen gösterilmiştir. Bununla birlikte seçilen şiirlerin seviyeye uygunluğu ve şiirin dil öğretimin katkısı dikkate alınmıştır. Belirlenen şiirlere dil becerilerinden dinleme becerisine yönelik özgün etkinlikler oluşturmuştur.

Uzman görüşü almak için araştırmada yer alan şiirlerin B2 seviyesine uygunluğu, Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe kitabının B2 seviyesinin temalarıyla uyumu, Türk edebiyatında Türk şiirini temsil niteliği, araştırmada yer alan şiirler için tasarlanan dinleme etkinliklerinin, dinleme öğretiminin aşamalarına uygunluğu ve tasarlanan etkinliklerin özgünlüğü gibi konuları araştıran 5 açık uçlu sorudan oluşan bir form hazırlanmıştır.

Yapılan görüşmeler sonucunda uzmanların araştırmada yer alan şiirlerin seviyelere uygunluğu hakkındaki görüşleri olumludur. U1 bu konudaki görüşünü “Bu araştırmada B2 seviyesi için temalara göre hazırlanan şiir metinleri ve etkinlikler gerek dilbilgisi gerek söz varlığı bakımından B2 seviyesine uygundur.” şeklinde ifade etmiştir.

Araştırmada yer alan şiirlerin Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe kitabının B2 seviyesinin temalarıyla uyumu hakkındaki soruya uzmanlar, ağırlıklı olarak seçilen şiirlerin B2 seviyesinin temalarıyla uyumlu oldukları yönünde cevaplar vermişlerdir. U1 bu konudaki görüşünü “Bu araştırmada yer alan şiirler Yeni İstanbul

Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe kitabının B2 seviyesinin temalarıyla oldukça uyumludur. Hem tema hem dilbilgisi hem de söz varlığı bakımından uyumlu olduğu düşünülmektedir.” şeklinde ifade ederken U2 görüşünü “Araştırmada yer alan şiirlerin Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe kitabının B2 temalarıyla doğrudan ve dolaylı olarak uyumlu olduğu görülmüştür.” şeklinde ifade etmiştir.

Araştırmada yer alan şiirler Türk edebiyatında Türk şiirini temsil edecek niteliğe sahip olup olmadığı hakkındaki soruya verilen cevaplar şiirlerin Türk şiirini temsil niteliğine sahip olduğu yönündedir. U1 bu konudaki görüşünü “Bu araştırmada yer alan şiirler Türk edebiyatının birbirinden kıymetli ve seçkin yazarlara ait olduğu düşünülmektedir. Yabancı öğrencilerin ilgisini çekecek farklı metin türlerine yer verilmesi bakımından öğrencilerin Türk edebiyatında Türk şiirini tanımasına da yardımcı olabileceği sonucuna varılmıştır.” şeklinde ifade etmiştir.

U3 görüşünü “Ana fikrin şiirle dil öğretimini desteklemek ve bunun sonucunda bu etkinlikleri seven, bu etkinliklerle ilgili olan öğrencilerin daha çok Türk edebiyatındaki ünlü isimlere yöneleceğini düşünüyorum.” şeklinde ifade etmiştir. Bu konuda U4 “Şiirler genel olarak evet Türk şiirini temsil ediyor.” cevabını vermiştir.

Araştırmada yer alan şiirler için tasarlanan dinleme etkinliklerinin, dinleme öğretiminin aşamalarına (dinleme öncesi, dinleme sırası, dinleme sonrası) uygunluğu değerlendirildiğinde çalışmadaki etkinlikler dinleme aşamalarına uygun bulunmuştur. U2 bazı ünitelerde iki tane sırası etkinliği olduğunu ve birinin çıkartılabileceğini ifade etmiştir. Bu görüşünü “Burada iki sırası etkinliğinin olmasının sebebinin Cornell tekniğinin tekrar eden sırası etkinliği olarak her şiire eklenmesidir. Dinleme sırasında etkinliği uygulamak tek başına yeterince zor olduğu için iki sırası etkinliğin yer almasının uygulamada zorluk yaşatacağını düşünmekteyim.” ifadeleriyle gerekçelendirmiştir.

Araştırmada yer alan şiirler için tasarlanan etkinliklerin özgünlüğü hakkındaki bazı görüşler birbiriyle benzer etkinlikler kullanıldığı yönündeyken diğer görüşler ise etkinliklerin özgün olduğu yönündedir. U2 “Araştırmada yer alan şiirler için tasarlanan etkinliklerin tümünün özgün olduğu belirlenmiştir.” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. U1 “Bu araştırma için hazırlanan ve tasarlanan etkinlikler zengin bir içeriğe sahip olmakla birlikte Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe kitabının B2

seviyesinin temaları için özgün olarak hazırlandığı ve tasarlandığı tespit edilmiştir.” şeklinde değerlendirmede bulunmuştur.

4.1. Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı B2 Seviyesinin Ünite Temaları için Şiir Önerileri ve Dinleme Etkinlikleri

Tablo 11: Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı B2 Seviyesinin Ünite Temaları ve Şiir Önerileri

B2 TEMALAR	ÖNERİ ŞİİR
1. LEYLEĞİ HAVADA GÖRMEK A. Leylek Havada B. Turizmin Farklı Yönleri C. Geldim, Gördüm, Yazdım	Ömer Bedrettin Uşaklı/Yayla Dumanı
2. GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE A. Teknoloji B. İletişim C. Ulaşım	Nazım Hikmet Ran/Makinalaşmak
3. DEĞİŞEN DÜNYA A. Moda B. Yiyecekler C. Müzik	Yahya Kemal Beyatlı/Bir Başka Tepeden
4. DÜNYADAN HABERLER A. Suç ve Ceza B. Talihsiz Olaylar Dizisi C. Kültür Sanat Haberleri	Attila İlhan/Beni Bir Kere Dövdüler
5. HARİKALAR DÜNYASI	Ahmet Hamdi Tanpınar/Bursa’da Zaman

A. Doğa Harikaları B. Mimari Harikalar C. Teknolojik Harikalar	
6. BİLİNMEYENE YOLCULUK A. Canlılar Dünyası B. Galaksi ve Biz C. Bunları Biliyor musun?	Turgut Uyar/Büyük Saat

Yılmaz ve diğ., **Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı B2**, (İstanbul: Kültür Sanat Basımevi, 2020),

1. TEMA: LEYLEĞİ HAVADA GÖRMEK

A. Leylek Havada

B. Turizmin Farklı Yönleri

C. Geldim, Gördüm, Yazdım

ŞİİR: ÖMER BEDRETTİN UŞAKLI/YAYLA DUMANI

kamp tatili

deniz tatili

kültür tatili

kış tatili

Öğrencilere yukarıdaki fotoğraflar gösterilir. Aşağıdaki soruları fotoğraflardan hareketle cevaplamaları istenir.

1. a. Fotoğrafta verilen tatil türlerinden hangisine gittiniz?

.....

.....

.....

.....

b. Fotoğraflarda verilen tatil türlerinden hangisini tercih edersiniz? Neden?

.....

.....

.....

.....

Aşağıda verilen metin aracılığıyla yayla turizmi hakkında öğrenciler bilgilendirilir.

Hepimizin alıştığı deniz, kum, güneş üçlüsü tatilin vazgeçilmezleri gibi gözükür. Fakat insanların şu sıralar doğaya dönme ve sakin bir tatil geçirme isteği oldukça popüler bir hale gelmiştir. Şehir hayatından uzaklaşmak, zihni tamamen temizlemeye yardımcı olmaktadır.

PEKİ, NEDİR YAYLA TURİZMİ?

Yayla turizmi; klasikleşen deniz-güneş-kum üçlüsüne dayanan kitle turizminden farklı özellikleri olan, daha çok kendine has özelliklere sahip olan alternatif turizm türlerinden biridir.

Farklı zevklere sahip insanlara da oldukça çekici gelmektedir. Yaylalarda özellikle “trekking” yoğun olarak tercih edilmektedir. Temiz hava ve manzaranın etkisi de paha biçilemez.

- Genel olarak aile ya da arkadaş grubu ile seyahat eden turistlerin tercih ettikleri bir turizm türüdür.
- Konaklama süreleri genelde uzundur.
- Diğer turizm türleri ile entegrasyonu sağlanabilmektedir.

Yaylalar etrafında bulunan dağlar nedeniyle dağcılık için de oldukça cazip bir seçenektir. Tatil merkezleriyle karşılaştırıldığı zaman oralara göre daha uygun fiyatlı bir tatil fikri haline gelmekte, bu oranda da talep artmaktadır.

<https://www.turizmgunlugu.com>

Öğrencilerden metinden hareketle aşağıdaki etkinliği yapmaları istenir.

2. Aşağıdaki bilgilerin hangileri metinde bulunmaktadır? İşaretleyin.

- ☐ Yayla turizmine talep, son zamanlarda artmıştır.
- ☐ Deniz tatili yayla turizminden daha çok tercih edilmektedir.
- ☐ İnsanların yayla tatilini tercih etmelerinin sebebi doğaya dönme isteğidir.
- ☐ Yayla tatili diğer tatil türlerine göre daha uygun fiyatlıdır.
- ☐ Genelde bireysel seyahat eden turistler yayla turizmini tercih etmektedir.

Ömer Bedrettin Uşaklı'nın Yayla Dumanı şiiri dinletilir.

YAYLA DUMANI

Gümüş bir dumanla kapandı her yer

Yer ve gök bu akşam yayla dumanı.

Sürüler, çimenler, sarı çiçekler

Beyaz kar, yeşil çam yayla dumanı.

Ben de duman olsam senin yerine

Dağılsam dağların şu mahşerine

Güzelin saçına ve gözlerine

Ben girsem, ben dolsam, yayla dumanı!

Beni içerine aldın ağ gibi

Doldun gözlerime bir rüya gibi
Ben de güneş gibi, yüce dağ gibi
İçinde kaybolsam yayla dumanı!

Ömer Bedrettin Uşaklı

Öğrencilerden şiiri dinlerken aşağıda verilen şiir dizelerini sıralamaları istenir.

3. Metni dinleyin. Aşağıdaki şiir bölümlerini sıraya koyun.

Sürüler, çimenler, sarı çiçekler 2 Beyaz kar, yeşil çam yayla dumanı.	Beni içerine aldın ağ gibi Doldun gözlerime bir rüya gibi
Ben de güneş gibi, yüce dağ gibi İçinde kaybolsam yayla dumanı!	Güzelin saçına ve gözlerine Ben girsem, ben dolsam, yayla dumanı!
Ben de duman olsam senin yerine Yaylasam dağların şu mahşerine	Gümüş bir dumanla kapandı her yer Yer ve gök bu akşam yayla dumanı.

Ses kaydını açmadan önce öğrenciler “cornell tekniği” hakkında bilgilendirilir.

Cornell tekniğiyle not alırken anahtar bilgiyi sola, notu sağa yazıyoruz. Sonra özet yazarak bitiriyoruz.

Öğrencilerden dinlerken soruların cevaplarını not almaları istenir.

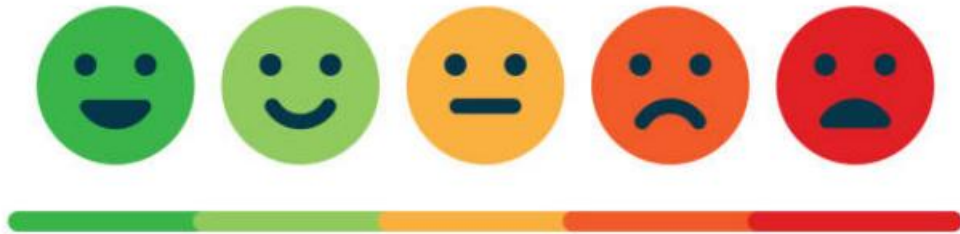
Ses kaydı ikinci kez dinletilerek öğrencilerin notlarını kontrol etmeleri sağlanır.

4. Yayla Dumanı şiirini dinleyin. Şiir ne hakkında? Cornell tekniğini kullanarak not alın.

Anahtar Bilgi	Not
1.	
2.	
3.	
Özet:	

Öğrencilerden değerlendirme için kendilerine yakın bulduğu ifadeyi seçmeleri istenir.

5. a. Şiiri beğendiğiniz mi? Şiir için uygun ifadeyi seçin.

Öğrencilerden yaptıkları seçimi gerekçelendirmeleri istenir.

b. Niçin bu ifadeyi seçtiniz?

2. TEMA: GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE

A. Teknoloji

B. İletişim

C. Ulaşım

ŞİİR: MAKİNALAŞMAK İSTİYORUM/NAZIM HİKMET RAN

Karekodu verilen video öğrencilere izletilir.

Charlie Chaplin Swallowed by a Factory Machine - Modern Times (1936)

Öğrencilerden videoyu izlerken videoda gördükleri hakkında notlar almaları istenir.

1.a. Videoyu izleyin. Ne oluyor? Not alın.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Öğrencilerden aşağıdaki soruyu videodan yola çıkarak cevaplamaları istenir.

1.b. Makineleşme insan yaşamını nasıl etkilemiştir?

.....

.....

.....

.....

MAKİNALAŞMAK İSTİYORUM

trrrrum,

trrrrum,

trrrrum!

trak tiki tak!

makinalaşmak istiyorum!

beynimden, etimden, iskeletimden geliyor

bu!

her dinamoyu altıma almak için çıldırıyorum!

tükrüklü dilim bakır telleri yalıyor,

damarlarımda kovalıyor oto-direzinler lokomotifleri!

trrrrum,

trrrrum,

trak tiki tak

makinalaşmak istiyorum!

mutlak buna bir çare bulacağım

ve ben ancak bahtiyar olacağım

karnıma bir türbin oturtup

kuyruğuma çift uskuru taktığım gün!

trrrrum

trrrrum

trak tiki tak!

makinalaşmak istiyorum!

Nazım Hikmet Ran

Ses kaydını açmadan önce öğrenciler “cornell tekniği” hakkında bilgilendirilir.

Cornell tekniğiyle not alırken anahtar bilgiyi sola, notu sağa yazıyoruz. Sonra özet yazarak bitiriyoruz.

Öğrencilerden dinlerken soruların cevaplarını not almaları istenir.

Ses kaydı ikinci kez dinletilerek öğrencilerin notlarını kontrol etmeleri sağlanır.

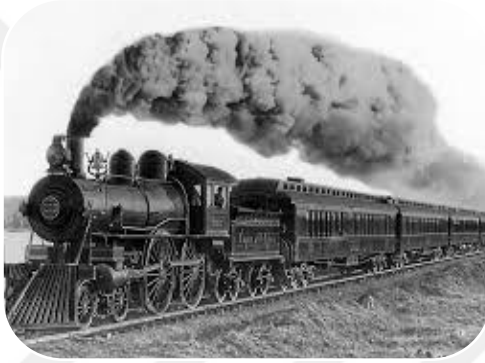
2. Makinalaşmak İstiyorum şiirini dinleyin. Şiir ne hakkında? Cornell tekniğini kullanarak not alın.

Anahtar Bilgi	Not
1.	
2.	
3.	
Özet:	

Öğrencilerden metinden hareketle aşağıda verilen etkinliği yapmaları istenir.

3.a. Aşağıda dinlediğiniz şiirdeki bazı kelimelerin görselleri verilmiştir.

Görsellerin altına kelimeleri yazın.

Öğrencilerden şairin, içerikleri hakkında bilgi verilen akımlardan hangisinden etkilendiğini bulmaları istenir.

b. Dinlediğiniz şiirde şair hangi akımdan etkilenmiştir? İşaretleyin.

FÜTÜRİZM

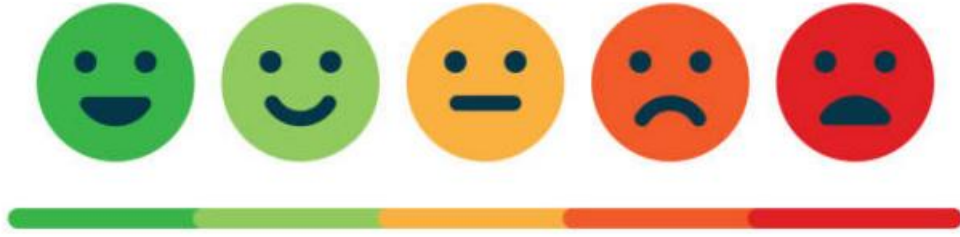
Hayatta her şey hareketlidir. Sanatçı da kendinde bir hız bulmuş ve eserini bu hıza uydurmuştur. İçinde bulunulan zamanın ve geleceğin dinamizmine yönelmiştir.

ROMANTİZM

Sanatçı duygu ve hayale önem vermiştir. Sınırsız bir hayal gücüne kavuşan sanatçı, kendini daha özgür ve daha yaratıcı görmüştür.

Öğrencilerden değerlendirme için kendilerine yakın bulduğu ifadeyi seçmeleri istenir.

4.a. Şiiri beğendiğiniz mi? Şiir için uygun ifadeyi seçin.

Öğrencilerden yaptıkları seçimi gerekçelendirmeleri istenir.

b. Niçin bu ifadeyi seçtiniz?

Aşağıda verilen yönerge doğrultusunda öğrencilerden verilen konuyu savunmaları istenir.

5. Sınıf iki gruba ayrılır. Birinci grup sanayi devriminin insan yaşamındaki olumsuz etkilerini, ikinci grup olumlu etkilerini tartışır. Öğretmen jüri olur. Tartışma sonunda değerlendirme yapar ve geri bildirim verir.

1. Grup	2. Grup
Konu: Sanayi devriminin insan yaşamındaki olumsuz etkileri nelerdir?	Konu: Sanayi devriminin insna yaşamındaki olumlu etkileri nelerdir?
.....	
Değerlendirme:	

3. TEMA: DEĞİŞEN DÜNYA

A. Moda

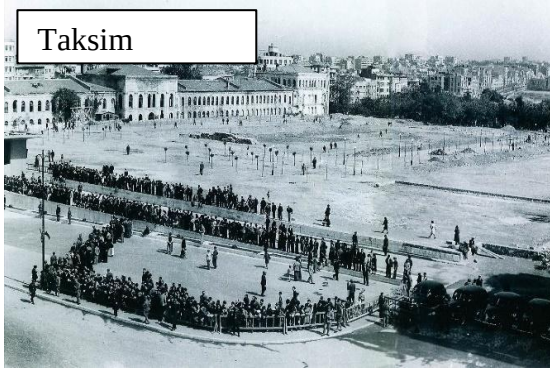
B. Yiyecekler

C. Müzik

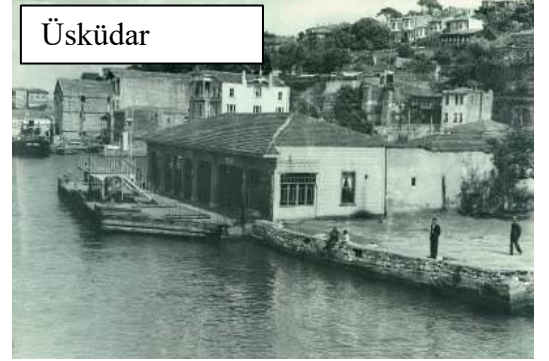
ŞİİR: BİR BAŞKA TEPE DEN/YAHYA KEMAL BEYATLI

Aşağıda İstanbul'un bazı mekânlarının eski ve yeni fotoğrafları verilmiştir. Eski fotoğrafları üzerinde isimleri yazılı olarak verilmiştir. Eski fotoğraflardan yola çıkarak öğrencilerden yeni fotoğrafların isimleri doğru olarak eşleştirmeleri istenir.

1. Eski İstanbul fotoğraflarını inceleyin, günümüz fotoğraflarıyla karşılaştırın ve eşleştirin.

Taksim

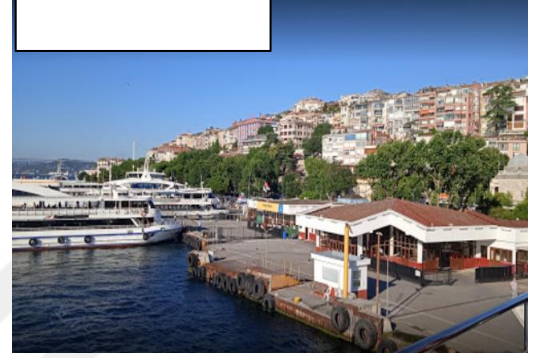
Üsküdar

Beyazıt

Sirkeci

Yahya Kemal'in Bir Başka Tepeden şiiri dinletilir.

Bir Başka Tepeden

Sana dün bir tepeden baktım aziz İstanbul!

Görmedim, gezmediğim, sevmediğim hiç bir yer.

Ömrüm oldukça, gönül tahtıma keyfince kurul!

Sade bir semtini sevmek bile bir ömre değer.

Nice revnaklı şehirler görülür dünyada,

Lakin efsunlu güzellikleri sensin yaratan.

Yaşamıştır derim, en hoş ve uzun rüyada

Sende çok yıl yaşayan, sende ölen, sende yatan.

Yahya Kemal Beyatlı

Ses kaydını açmadan önce öğrenciler “cornell tekniği” hakkında bilgilendirilir.

Cornell tekniğiyle not alırken anahtar bilgiyi sola, notu sağa yazıyoruz. Sonra özet yaparak bitiriyoruz.

Öğrencilerden dinlerken soruların cevaplarını not almaları istenir.

Ses kaydı ikinci kez dinletilerek öğrencilerin notlarını kontrol etmeleri sağlanır.

2. Bir Başka Tepeden şiirini dinleyin. Şiir ne hakkında? Cornell tekniğini kullanarak not alın.

Anahtar Bilgi	Not
1.	
2.	
3.	

Özet:

Öğrencilerden dinledikleri şiirde geçen sözcük ve anlamlarını içeren eşleştirme etkinliğini yapmaları istenir.

3. Aşağıda verilen sözcükleri anlamlarıyla eşleştirin.

	Sözcük		Anlam
...	Revnak	a	Büyülü
...	Efsunlu	b	Ama, ancak
...	Aziz	c	Parlaklık, göz alıcılık.
...	Lakin	d	Sevgide üstün tutulan

Aşağıda verilen metin öğrencilerle birlikte okunur.

“Anadolu Hisarı’nda bir gün geçiren insan Türk ruhunu derinden derine öğrenir.”

“İstanbul toprağının her köşesinde Türk ruhunun bir aşaması vardır. Hisarlarda Türk’ün kuvveti, Küçüksu’da ve Göksu’da neşesi, Kâğıthane’de zevk ve neşesi vardır. Eyüp’te maneviyatı, hava gibi teneffüs edilir. Bu gezintilerimdeki tecrübeden sonra toprağı sevdim. O derece sevdim ki İstanbul’un her köşesini keşfetmeye ömrüm yetmeyecek etmeyecek diye korkuyorum.”

Yahya Kemal Beyatlı (Sadeleştirilmiştir)

Öğrencilerden yukarıdaki metin ve dinledikleri şiirden hareketle verilen soruları cevaplamaları istenir.

4. Şiire ve metne göre aşağıdaki soruları yanıtlayınız.

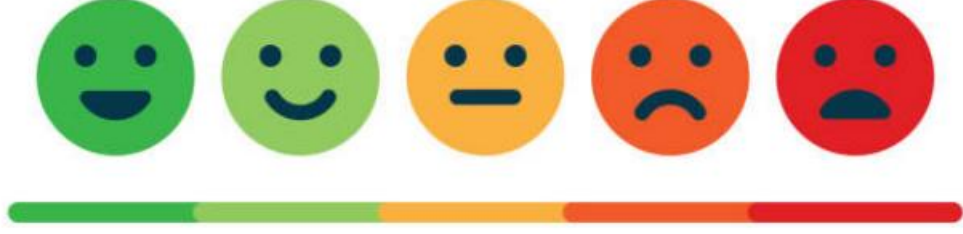
Şair İstanbul’u neden bu kadar çok seviyor?

Şair İstanbul’daki hangi yerlerden bahsetmiştir?

Şair İstanbul’da yaşamayı neden hoş ve uzun bir rüyaya benzetmiş olabilir?

Öğrencilerden değerlendirme için kendilerine yakın bulduğu ifadeyi seçmeleri istenir.

5.a. Şiiri beğendiğiniz mi? Şiir için uygun ifadeyi seçin.

Öğrencilerden yaptıkları seçimi gerekçelendirmeleri istenir.

b. Niçin bu ifadeyi seçtiniz?

6. İstanbul'un değişiminden yola çıkarak siz de kendi ülkenizdeki değişimleri anlatan kısa bir paragraf yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. TEMA: DÜNYADAN HABERLER

A. Suç ve Ceza

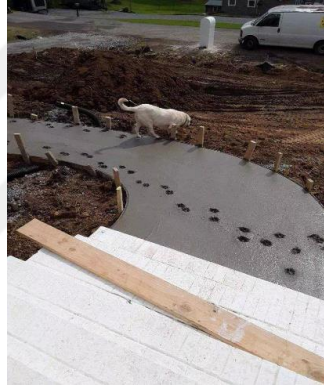
B. Talihsiz Olaylar Dizisi

C. Kültür Sanat Haberleri

ŞİİR: BENİ BİR KERE DÖVDÜLER/ATTILA İLHAN

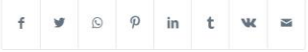
Aşağıda verilen fotoğraflar öğrencilere gösterilir. Sorular yöneltilerek üzerine tartışılır.

1. Fotoğraflarda ne görüyorsunuz? Sizce fotoğraflardaki en talihsiz olay hangisi? Niçin?

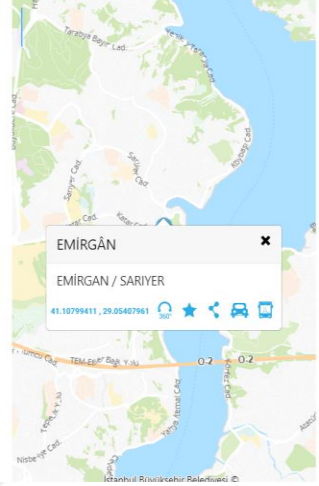

EMİRGÂN

0:21 / 2:01

Lale bahçeleri, köşkleri ve eşsiz Boğaz manzarası ile İstanbul'un en güzel korularından biridir Emirgan. Her mevsim farklı bir güzelliğe bürünen kuru, binlerce lalenin oluşturduğu renk cümbüşü ile İstanbul'da adeta ilkbaharın müjdesidir. Bizans döneminde Kiparodis (Kyparodes) yani "serviler" olarak adlandırılan Emirgan Korusu ve çevresinde yerleşim, 16'ncı yüzyılın ortalarında başlar. Sadrazam Sokollu Mehmet Paşa'nın nişancılarından Feridun Bey'e hediye edilen bölgede, ilk önce bir yazlık köşk ve müstemilatı yapılır. Bunu diğer binaların yapımı izler. Koruluğun ismi de bu döneme uzanır. Sultan IV. Murat, Revan Seferi'nde şehri savaşmadan teslim alır. Revan Muhafızı Emir Gune Han, Osmanlı saflarına geçer ve kaleyi hiç savaşmadan teslim eder, Sultan IV. Murat Emir Gune Han'a vezirlik rütbesi verir ve kendisine bu koruyu bağışlar. Daha önce Feridun Bahçeleri olarak anılan kuru, Emirgune Korusu olarak anılmaya başlanır. Emirgune ismi de zamanla Emirgan'a dönüşür. Semtin adı da Emirgan olarak anılır. Yüzyıllar boyunca pek çok kez el değiştiren kuru, 19. yüzyılda Osmanlı Padişahı Abdülaziz tarafından Mısır Hıdivi İsmail Paşa'ya verilir. 1871-1878 yılları arasında kuru içinde 3 köşk yaptırılır. Günümüze de ulaşan bu köşkler Sarı Köşk, Pembe Köşk ve Beyaz Köşk olarak adlandırılır. 472 dönümlük bir alana sahip Emirgan Korusu, İstanbul'un en gözde dinlenme yeri ve mesire alanıdır. Kuru; bülbülleri, binbir çeşit çiçekleri ve 120'den fazla ağaç türü ile ilgi bugün de yerli ve yabancı turistleri çekmeye devam ediyor. Emirgan Korusu, 2006 yılından itibaren her yıl Nisan ayında gerçekleştirilen İstanbul Lale Festivali'ne de ev sahipliği yapıyor.

Karekodu verilen dinleme metni açılır ve öğrencilerden metni dinlerken aşağıdaki etkinliği yapmaları istenir.

2. Metni dinleyin. Aşağıda verilen cümlelerdeki doğru seçeneği daire içine alın.

1. Emirgan'da **lale/menekşe** bahçeleri vardır.
2. Emirgan Korusu'nun Bizans dönemindeki adı **Kiparodis/Emirgune**'dir.
3. Emirgan Korusu ve çevresinde, yerleşim **16./17.** yüzyılda başlar
4. Emirgan Korusu **Lale/Servi** Festivali'ne ev sahipliği yapar.

BENİ BİR KERE DÖVDÜLER

beni bir kere dövdüler çok gözlüklüyüm
daha bere giyyordum bıyıklarım da duruyor
büyükdere’de dövdüler emirgan ve birileri
geceleyin dövdüler dişlerimi tükürdüm

emirgan’la aramız eskiden beri yok
niye ölmedim diye bana bozuluyor
ötekiler şurda burda azar azar gördüğüm
çakıdan bozma itler sustalı birileri
fakat çok fena dövdüler size ne söylüyorum
bir vakit omzum tutmadı dişlerimi tükürdüm

boşyerlerime vurdular yumrukları duruyor
gecenin bir saatinde gizlice kustum
bir böcek yürüyordu boynumdan içeri
burnum mu kanıyordu ağlıyor muydum
büyükdere’de dövdüler emirgan ve birileri
ayıran eden çıkmadı susadım su veren yok
kavgalı olmasaydık belki seni düşünürdüm
çocuk sıcaklığına sığınıp uyumayı
omzum bir vakit tutmadı dişlerimi tükürdüm

fakat çok fena dövdüler size ne söylüyorum
daha bere giyyordum bıyıklarım da duruyor
hiç kimse o halimde görsün istemiyordum
eczane aramak filan aklımdan geçmedi
sıcak birşeyler içmek otelde motelde
kavgalı olmasaydık belki seni düşünürdüm
dağılmış suratımı avuçlarında saklamayı
ağlamayı düşünürdüm kimbilir belki de
bir vakit omzum tutmadı dişlerimi tükürdüm

beni bir kere dövdüler çok gözlüklüyüm

daha bere giyiyordum bıyıklarım da duruyor
büyükdere’de dövdüler emirgan ve birileri
geceleyin (senin için) dövdüler dişlerimi tükürdüm

Attila İlhan

Ses kaydını açmadan önce öğrenciler “cornell tekniği” hakkında bilgilendirilir.

Cornell tekniğiyle not alırken anahtar bilgiyi sola, notu sağa yazıyoruz. Sonra özet yazarak bitiriyoruz.

Öğrencilerden dinlerken soruların cevaplarını not almaları istenir.

Ses kaydı ikinci kez dinletilerek öğrencilerin notlarını kontrol etmeleri sağlanır.

3. Beni Bir Kere Dövdüler şiirini dinleyin. Şiir ne hakkında? Cornell tekniğini kullanarak not alın.

Anahtar Bilgi	Not
1.	
2.	

3.	
Özet:	

Öğrencilerden metinden hareketle aşağıdaki soruları cevaplamaları istenir.

4. Dinlediğiniz şiire göre aşağıdaki soruları cevaplayın.

Şairi nerede dövmüşlerdir?	
Şairi ne zaman dövmüşlerdir?	
Şairi kimler dövmüştür?	

Öğrencilerden şiirden yola çıkarak aşağıdaki soru hakkında fikir yürütmeleri istenir.

5. Sizce şairi neden dövmüş olabilirler?

.....

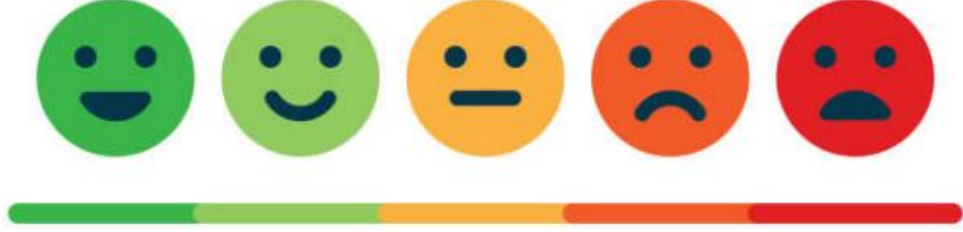
.....

.....

.....

Öğrencilerden değerlendirme için kendilerine yakın bulduğu ifadeyi seçmeleri istenir.

6.a. Şiiri beğendiğiniz mi? Şiir için uygun ifadeyi seçin.

Öğrencilerden yaptıkları seçimi gerekçelendirmeleri istenir.

b. Niçin bu ifadeyi seçtiniz?

Öğrencilerden aşağıda verilen konu hakkında kısa bir paragraf yazmaları istenir.

7. Siz de başınıza gelen talihsiz bir olayı anlatınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. TEMA: HARİKALAR DÜNYASI

A. Doğa Harikaları

B. Mimari Harikalar

C. Teknolojik Harikalar

ŞİİR: BURSA'DA ZAMAN/AHMET HAMDİ TANPINAR

BURSA'DA ZAMAN

Bursa'da eski bir cami avlusu,
Küçük şadırvanda şakırdayan su;
Orhan zamanından kalma bir duvar...
Onunla bir yaşta ihtiyar çınar
Eliyor dört yana sakın bir günü.
Bir rüyadan arta kalmanın hüznü
İçinden gülüyor bana derinden.
Yüzlerce çeşmenin serinliğinden,
Ovanın yeşili, göğün mavisi
Ve mimarîlerin en ilâhisi.
Bir zafer müjdesi burda her isim:
Sanki tek bir anda gün, saat, mevsim
Yaşıyor sihrini geçmiş zamanın
Hâlâ bu taşlarda gülen rüyanın.
Güvercin bakışlı sessizlik bile
Çınlıyor bir sonsuz devam vehmiyle.
Gümüşlü bir fecrin zafer aynası,
Muradiye, sabrın acı meyvası,
Ömrünün timsali beyaz Nilüfer,
Türebeler, camiler, eski bahçeler,
Şanlı hikâyesi binlerce erin,
Sesi nabzım olmuş hengâmelerin

Nakleder yâdını gelen geçene.
Bu hayalde uyur Bursa her gece,
Her şafak onunla uyanır, güler
Gümüş aydınlıkta serviler, güller
Serin hülyasıyla çeşmelerinin.
Başımdayım sanki bir mucizenin,
Su sesi ve kanat şakırtısından
Billûr bir avize Bursa'da zaman.
Yeşil türbesini gezdik dün akşam,
Duyduk Bir musiki gibi zamandan
Çinilere sinmiş Kur'an sesini.
Fetih günlerinin saf neşesini
Aydınlanmış buldum tebessümünle.
İsterdim bu eski yerde seninle
Başbaşa uyumak son uykumuzu,
Bu hayal içinde... Ve ufkumuzu
Çepçevre kaplasın bu ziya, bu renk,
Havayı dolduran uhrevî ahenk.
Bir ilah uykusu olur elbette
Ölüm bu tılsımlı ebediyette,
Belki de rüyası büyük cedlerin,
Beyaz bahçesinde su seslerinin.

Ahmet Hamdi Tanpınar

Karekodu verilen videonun ilk üç dakikası öğrencilere izletilir.

Öğrencilerden videoyu izlerken aşağıdaki etkinliği yapmaları istenir.

1.Videonun ilk üç dakikasını izleyin, aşağıda verilen cümlelerdeki doğru seçeneği daire içine alın.

1. Tanpınar Edebiyat Müze Kütüphanesi **2021/2011** yılında açılmıştır.
2. Kütüphanede yaklaşık **18/8 bin** eser ve yayın bulunmaktadır.
3. Türkiye'nin **dördüncü/üçüncü** edebiyat müze kütüphanesidir.
4. Osmanlı döneminde padişahların **seyir/dinlenme** noktası olarak kullanılmaktadır

Ses kaydını açmadan önce öğrenciler “cornell tekniği” hakkında bilgilendirilir.

Cornell tekniğiyle not alırken anahtar bilgiyi sola, notu sağa yazıyoruz. Sonra özet yazarak bitiriyoruz.

Öğrencilerden dinlerken soruların cevaplarını not almaları istenir.

Ses kaydı ikinci kez dinletilerek öğrencilerin notlarını kontrol etmeleri sağlanır.

2. Bursa’da Zaman şiirini dinleyin. Şiir ne hakkında? Cornell tekniğini kullanarak not alın.

Anahtar Bilgi	Not
1.	
2.	
3.	

Özet:

Öğrencilerden dinledikleri şiirden yola çıkarak aşağıdaki etkinliği yapmaları istenir.

3. Aşağıda verilen şiir dizeleri hangi güzellik türünü örnekendirir? İşaretleyin.

Şiir dizeleri	Doğal Güzellik	Mimar Güzellik
Ovanın yeşili, göğün mavisi		
Türebeler, camiler, eski bahçeler,		
Orhan zamanından kalma bir duvar...		
Onunla bir yaşta ihtiyar çınar		
Yeşil türbesini gezdik dün akşam,		
Beyaz bahçesinde su seslerinin.		
Gümüş aydınlıkta serviler, güller		
Bursa'da eski bir cami avlusu,		

Öğrencilerden aşağıda verilen eşleştirme etkinliğini yapmaları istenir.

4. Aşağıda verilen sözcükleri anlamlarıyla eşleştirin.

	Sözcük		Anlam
c	Yâd etmek	a	Dede, büyükbaba, ata
...	Cet	b	Işık
...	Hengâme	c	Anmak, hatırlamak
...	Uhrevi	d	Güneş doğmadan önceki alaca karanlık
...	Vehim	e	Ahiret ile ilgili, dünyevi karşıtı
...	Ziya	f	Yanlış ve yersiz düşünce, kuruntu
...	Fecr	g	Patırtı, gürültü, kavga

Öğrencilerle birlikte Tanpınar'ın zaman konulu dörtlüğü okunur.

Ne içindeyim zamanın,
Ne de büsbütün dışında;
Yekpare, geniş bir anın
Parçalanmaz akışında.

Ahmet Hamdi Tanpınar

Öğrencilerden yukarıda verilen dörtlük ve dinledikleri şiiirden hareketle aşağıdaki soruları yanıtlamaları istenir.

5. Dinlediğiniz “Bursa’da Zaman” şiiri ve şairin “Ne içindeyim zamanın/Ne de büsbütün dışında” dizelerinden hareketle aşağıdaki sorulara cevap verin.

1. Şair “zaman” kavramını nasıl ele alıyor?

.....
.....
.....

2. Şairin ruh hali nasıldır?

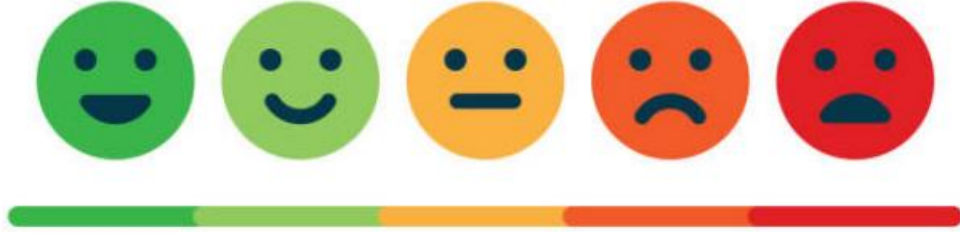
.....
.....
.....

3. Şair neden Bursa için şiir yazmış olabilir?

.....
.....
.....

Öğrencilerden değerlendirme için kendilerine yakın bulduğu ifadeyi seçmeleri istenir.

6.a. Şiiri beğendiğiniz mi? Şiir için uygun ifadeyi seçin.

Öğrencilerden yaptıkları seçimi gerekçelendirmeleri istenir.

b. Niçin bu ifadeyi seçtiniz?

Öğrencilerden şiirden hareketle aşağıda verilen soruyu cevaplamaları istenir.

7.a. Siz hangi şehir için şiir yazardınız? Niçin?

.....

.....

.....

Öğrencilerden aşağıda verilen bilgiler doğrultusunda bir dörtlük yazmaları istenir.

b. İsteddiğiniz bir şehir için şehrin doğal ve mimarî güzelliklerinden bahseden bir dörtlük yazınız.

.....

.....

.....

.....

6. TEMA: BİLİNMEYENE YOLCULUK

A. Canlılar Dünyası

B. Galaksi ve Biz

C. Bunları Biliyor musun?

ŞİİR: BÜYÜK SAAT/TURGUT UYAR

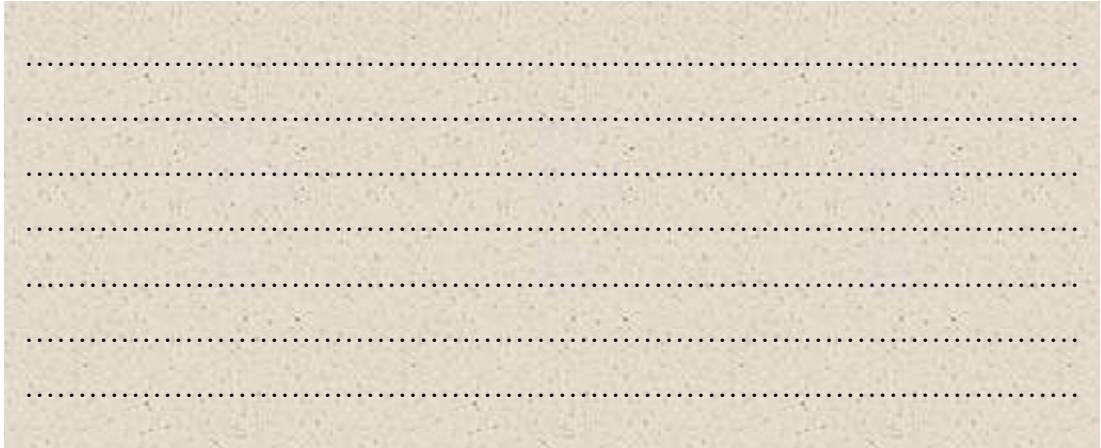
Karekodu verilen video 02.30'a kadar izletilir. (Videonun dili Türkçe fakat Türkçe alt yazılı olarak izletilmesi önerilir.)

Büyük Yok Oluş: Dinozorların Son Anları...

Öğrencilerden videoyu izlerken videoda gördükleri hakkında notlar almaları istenir.

1.a. Videoyu izleyin. Video ne hakkında? Not alın.

Ses kaydını açmadan önce öğrenciler “cornell tekniği” hakkında bilgilendirilir.

Cornell tekniğiyle not alırken anahtar bilgiyi sola, notu sağa yazıyoruz. Sonra özet yazarak bitiriyoruz.

Öğrencilerden dinlerken soruların cevaplarını not almaları istenir.

Ses kaydı ikinci kez dinletilerek öğrencilerin notlarını kontrol etmeleri sağlanır.

2. Büyük Saat şiirini dinleyin. Şiir ne hakkında? Cornell tekniğini kullanarak not alın.

Anahtar Bilgi	Not
1.	

2.	
3.	
Özet:	

BÜYÜK SAAT

Tarihi bir olmaz akış gibi

Oh sanki evrenin son gecesini yaşadım

Sanki dinozorlar ve ben ve en hızlısı öbürlerinin

Bir ilkel eşitlikte buluştuk. (Evrenin kendi kurduğu gecesini.)

Ben! Çocukları sevdim yaşadım. Dünyaya alışmadım

Kuru güller gibi yersiz ve incedim biraz. Hep

Bunu duydum. Bunu yaşadım. Pastanelerde şurda burda.

Oturdum emekli konsoloslarla iskambil oynadım.

Emekli konsoloslar, kutu yapımcıları büyük pastanelere,

Hamurkârlar, pabuççular, polis hafiyeleri, kesekâğıtçılar

Saraçlar, kurşun dökücüler, muhasebeciler, su yolcuları

Şarkı düzenleyenler, saat tamircileri!..

Şimdi tarihte saat kaç?

...

Turgut Uyar

Öğrencilerden metinden hareketle aşağıdaki soruları cevaplamaları istenir.

3. Dinlediğiniz şiire göre aşağıdaki soruları cevaplayın.

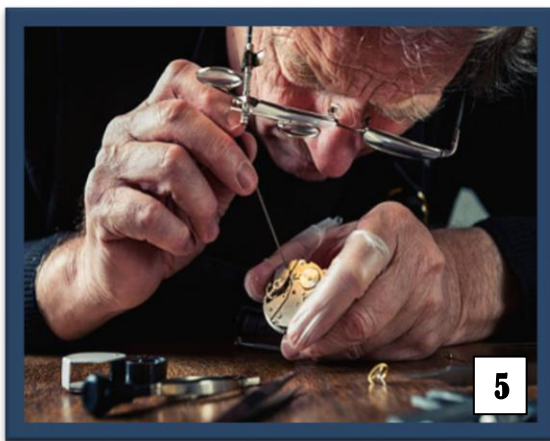
Şair neden evrenin son gecesini
yaşadığını düşünüyor?

Şiirde hangi meslek isimleri geçiyor?

Şair kendini neye benzetiyor? Neden?

4. Aşağıda şiirde yer alan mesleklerden bazılarının fotoğrafları verilmiştir.

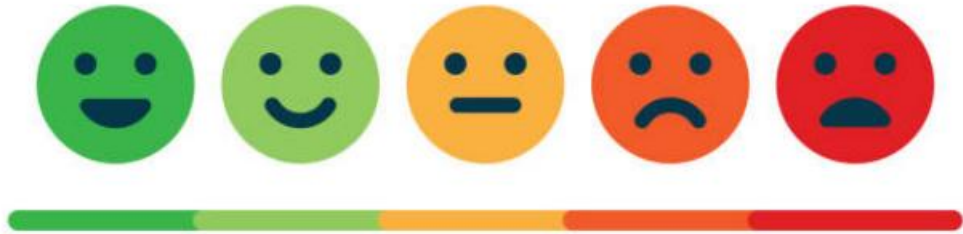
Fotoğrafları doğru açıklamayla eşleştirin.

...	Hamurkâr , un, su, tuz ve maya ile katkı maddelerini yoğurmak ve unlu mamüllerin üretimi için gerekli hamuru hazırlayan kişidir.	...	Saat tamircisi , kol, cep, pano, meydan, duvar, masa saati gibi her türlü mekanik, elektrikli ve elektronik saatlerin bakım ve tamirini yapan kişidir.
...	Saraç , Araba çeken hayvanların kayış ve koşum takımlarıyla, binek hayvanlarının sırtına konulan ve oturmaya yarayan eyerleri yapan, satan ve süsleyen kimsedir.	...	Polis hafiyesi , suç sayılan bir işi veya bu işi yapanı ortaya çıkarmakla görevli kimse, detektiftir.
...	Muhasebeci , gelir sağlayan işletmelerin finansal anlamdaki tüm işlerini yürüten ve kayıt altına alan kişidir.	...	Pabuççu , doğal deri, suni deri, kadife, keten, naylon gibi malzemelerden belirli bir modele göre standart veya sipariş ayakkabı üreten kişidir.

Öğrencilerden değerlendirme için kendilerine yakın bulduğu ifadeyi seçmeleri istenir.

5.a. Şiiri beğendiğiniz mi? Şiir için uygun ifadeyi seçin.

Öğrencilerden yaptıkları seçimi gerekçelendirmeleri istenir.

b. Niçin bu ifadeyi seçtiniz?

Karekod okutularak video açılır. Öğrencilerden videoyu izledikten sonra aşağıda verilen soruları cevaplamaları istenir.

6. Aşağıdaki soruları izlediğiniz videodan ve “Büyük Saat” şiirinden hareketle cevaplayın.

Çoklu evren teorisine hakkında ne düşünüyorsunuz?

.....

.....

.....

Farklı bir gezegende yaşamak ister miydiniz? Bu hangi gezegen olurdu?

.....

.....

.....

Şair yaşadığı gezegeni seviyor mu?

.....

.....

.....

Videodaki sunucunun gezegene bakış açısı ile şairin gezegene bakış açısını karşılaştırm.

.....

.....

.....

Öğrencilerden aşağıda verilen bilgiler doğrultusunda bir paragraf yazmaları istenir.

7. “Dinozorların Son Anları” videosundan ve Turgut Uyar’ın “Oh sanki evrenin son gecesini yaşadım/Sanki dinozorlar ve ben ve en hızlısı öbürlerinin/Bir ilkel eşitlikte buluştuk” dizelerinden yola çıkarak evrendeki son gecenizi tasarlayın. Evrendeki son geceniz nasıl olurdu? Neler yapardınız? Bir paragraf oluşturun.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. SONUÇ VE TARTIŞMA

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde şiir metnlerinin dinleme becerisine yönelik kullanımını araştıran bu çalışmada Türk edebiyatına ait şiir metinlerinden yararlanarak öğrencilerin dil öğrenimlerini pekiştirecek etkinlik önerilerinde bulunulmuştur. Bu doğrultuda Yeni İstanbul Yabancılar için Türkçe ders kitaplarının B2 seviyesinin ünite temalarına uygun şiirler belirlenmiş ve bu şiirlere yönelik özgün etkinlikler tasarlanmıştır. Nitel araştırma deseninin benimsendiği ve verilerin doküman incelemesi ile elde edildiği çalışmanın hedef kitlesi B2 seviyesi öğrencileridir. Bu itibarla öncelikle Yabancılar Türkçe Öğretim Programı'ndan B2 seviyesinin dinleme becerisi için kazanım listeleri incelenmiştir. Çalışmada kullanılması planlanan şiirler yabancılar Türkçe öğretim kitaplarının ünitelerine ve kazanımlarına yönelik seçilmiştir. Araştırma boyunca şiir kullanımının hangi açılardan dil öğretimi desteklediği ve öğrencilerin dil becerilerini geliştirmelerine nasıl katkı sağlayabileceği de ele alınmıştır.

Öğrenme-öğretme sürecine öğrencilerin etkin katılımını sağlamak ve temel dil becerileriyle ilgili hedeflere ulaşabilmek için seçkin edebî ürünlerden yararlanmak gerekir (Göçer, 2010). Alan yazın incelendiğinde dil öğretiminde edebî metinlerin kullanımının hem ana dili öğretimi için hem de Türkçenin Yabancı dil olarak öğretimi için oldukça önemli olduğu görülmüştür (Bülbül, 2017; Göçer, 2010). Saka (2014), derslere ders kitabı dışında, şiir gibi özgün materyallerin girmesi sınıf atmosferini değiştireceğini belirtmiştir. Şiirden yararlanmak hedef dilin öğretimi birçok açıdan destekleyecektir. Çünkü edebî metinlerin, öğretici metinlere göre kelime ve çağrışım zenginliği, ifade gücü, farklı bakış açıları katma, edebî zevki kazandırma avantajları olduğu bilinmektedir (Tok ve Tüzel, 2013). Alan yazındaki bu görüşler doğrultusunda araştırmamızda Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde şiirin kullanılması tarafımızca gerekli görülmüştür. Bu bağlamda araştırmamız Polat ve Dilidüzgün'ün (2012) ve Artuç (2012)'un çalışmaları ile Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde şiir ve şiir etkinlik örnekleri sunması açısından benzerlik göstermektedir. Saka (2014),

çalışmasında Türkçeyi yabancı dil öğrenen başlangıç düzeyindeki çocuklar için şiir kullanımını araştırmış; kültürün bir parçası olarak edebiyatın dil öğretiminde yer almasının öğrenciye birçok açıdan katkıda bulunacağı sonucuna varmıştır. Benzer şekilde Atalay (2015) çalışmasında şiirden atasözü öğretimi konusunda yararlanmıştır. Sesletim becerilerinin geliştirilmesi açısından şiirden yararlanıp yararlanılamayacağının ele alındığı Yılmaz ve Şeref 'in (2015), çalışması sonucunda şiir ezberlemenin öğrencilerin sesletimine olumlu katkıda bulunduğu ve okuma hatalarını azalttığı tespit edilmiştir. İlhan (2017), çalışmasında dil öğretiminde kalıp sözlerin, şiirin önemini ve dil öğretimine etkisini incelemiş ve sözcüklerin şiir ezberleme yoluyla daha kolay kavratılacağı düşünülmüştür.

Şiirin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanımı konusunda en önemli nokta şiir seçimidir (Işıdan, 2020). Şiir seçimi yaparken iki önemli nokta göz önünde bulundurulmuştur. İlki araştırmamızda şiir seçimi için Türk edebiyatını temsil eden şairlerin toplu şiir kitapları ve şiir antolojileri taranmıştır. Özkan (2018), Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Dadaloğlu'nun şiirlerinden nasıl yararlanılacağını ele aldığı bu çalışmada şiir ile dil bilgisi öğretimi açısından Dadaloğlu şiirlerini analiz etmiştir. Dadaloğlu'nun tüm şiirlerinde Türkçenin dil bilgisel özelliklerine rastlanılabileceğinden bu şiirlere dil bilgisi öğretiminde sıkça başvurulması gerektiği vurgulanmıştır. Başar (2021), çalışmasında Yunus Emre'nin şiirlerini ve menkıbelerini yabancılara Türkçe öğretimi açısından ele almıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretilirken bir kültür aktarıcısı ve dil öğretim malzemesi olarak bu şiir ve menkıbelerden nasıl yararlanılacağı örneklerle gösterilmiştir. Şiir tararken göz önünde bulundurulan ikinci kriter ise daha çok içerik ile ilgilidir. Şiirlerin Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe kitabının B2 seviyesinin temalarıyla uyumlu olması, dil becerilerinin gelişimine katkı sağlaması, öğrencilerin düş gücünü artırarak yorumlama becerilerini geliştirmesi, öğrencilerin ilgilerini çekecek nitelikte olması ve öğrencilerin seviyesine uygun olması gibi kriterler göz önünde bulundurulmuş, öğrencilerin seviyelerine uygun içeriğe sahip olan ve öğrenciler için motive edici olan şiirler seçilmiştir. Bülbül (2017)'e göre şiir metnlerinin kullanımının öğrencinin düş gücünü aktifleştirerek geliştirecek, düşünme becerilerini güçlendirecek, ifade yeteneğini destekleyecektir.

Şiir seçimi için önemli hususlar dikkate alınarak yapılmış ve bu şiirleri için oluşturulan etkinliklerin son hâli için alan uzmanlarının ve yabancılara Türkçe öğretimi alanında

asgari beş yıllık tecrübesi olan okutmanların görüşleri alınmıştır. Uzmanlar B2 seviyesi için temalara göre seçilen şiir metinleri ve tasarlanan etkinliklerin gerek dilbilgisi gerek söz varlığı bakımından B2 seviyesine uygun olduğu sonucuna varmıştır. Işidan'a (2020) göre, öğrencilerin seviyelerine uygun içeriğe sahip şiirlerin hedef dilin kültürünün öğrenilmesinde etkili olacaktır. Abdo ve Al-Sharabı (2020), çalışmasında B1, B2, C1 ve C2 kurları için temalara uygun şiir seçiminde bulunmuş; bu sayede deney ve kontrol grubu oluşturarak şiirin kullanımının etkililiğini araştırmıştır. İlhan'a (2017) göre dil öğretiminde kullanılacak sözler kolaydan zora, basitten karmaşığa olacak şekilde ders kitaplarında yer almalıdır. Bundan dolayı, dil öğreniminde söz varlığı ve dilbilgisi konularının her seviyede farklı olması sebebiyle hedef kitlenin, seviyesini aşan anlam düzeyi ve dilbilgisi yapısı ile karşılaşmaması amacıyla şiirler hedef kitlenin seviyesine uygun olması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilere dinleme becerisinin kazandırılmasında şiir metinlerinden yararlanmanın kayda değer bir rolü olduğu düşünülmektedir. Buna yönelik olarak dinleme becerisine yönelik özgün etkinlikler tasarlanmıştır. Etkinlikler tasarlanırken seviyeye uygun kazanımların dikkate alınması, Bloom Taksonomisi'nin öğrenme basamaklarının da göz önünde bulundurulması dinleme becerisinin geliştirilmesine önemli katkı sağlayacaktır. Bunun yanında etkinliklerin dinlemenin aşamalarına uygun olacak şekilde öncesi, sırası ve sonrası olarak tasarlanması öğrenmenin bütünlüğü açısından önem arz etmektedir. Ayrıca dinleme sırası etkinliği olarak not olma tekniklerinden biri olan Cornell tekniğinin tüm şiirler de sabit etkinlik olarak kullanılması, not alarak dinlemenin öğrenmeye olumlu etkisi düşünüldüğünde, öğrencilerin amaçlı ve odaklanılmış bir dinleme ile not alarak yorumlama becerilerinin de destekleneceği düşünülmektedir.

Benzer çalışmalardan farklı olarak bu çalışmada belirlenen Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe kitabının B2 seviyesine her tema için şiir önerisinde bulunulmuş ve bu şiirler seçilirken Türk edebiyatı temsil edecek düzeydeki şairler esas alınmıştır. Bununla birlikte seçilen şiirler için dinleme stratejilerine (dinleme öncesi, sırası ve sonrası) uygun özgün etkinlikler tasarlanmış ve etkinliklerin nasıl uygulanacağı açıklanmıştır. Bu sayede tasarlanan etkinlikler deste kolaylıkla uygulanabilecek ve ders içeriğini zenginleştirirken öğrencileri dil becerilerinin daha iyi duruma gelmesi açısından destekleyecektir. Şiirler ve tasarlanan etkinlikler her

tema için ve seviyelere uygun olarak seçildiği ve etkinlikler dinleme stratejilerine uygun olarak hazırlandığı için tema sonlarında ya da tema tamamlanmadan ders içi etkinlik olarak kullanılabilir. Etkinlikler dinleme becerisine yönelik tasarlanmış olmakla birlikte öğrenme basamakları dikkate alındığından ve ana metin olan şiir dışında video, kısa metin gibi yardımcı metinlerle de desteklendiğinden yalnızca dinleme becerisini geliştirmeyip tüm dil becerilerinin kullanılmasına sevk edecek ve bu sayede farklı dil becerilerinin geliştirilmesine de katkı sağlayacaktır.

Bu çalışmanın öğrencilerin seviyelerine uygun içeriği, dil becerilerine yönelik etkinlikleri, öğrencileri Türk edebiyatının önemli şairleriyle tanışması ve temaları destekleyici olarak alışılmışın dışında bir dil ile karşılaşmalarını sağlaması ve bu sayede anlama ve anlatma becerilerini desteklemesi açısından Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırma sonucunda öğrencilerin edebi metinler aracılığıyla bakış açısı kazanması bireysel anlamda gelişimini destekleyeceği ve dil becerilerinde yetkinleşmesine katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Öneriler

Aşağıda, çalışmamızda elde edilen sonuçlar doğrultusunda Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında çalışma yapacak araştırmacılar için öneriler sunulmuştur:

- Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde şiir metinlerinin kullanımı önemli ve gerekli olmasına rağmen bu alanda yapılan çalışmaların az olduğu görülmektedir. Araştırmacıların bu alana yönelik çalışmalar yapması şiir metinlerinin kullanımı için fayda sağlayacaktır.
- Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde şiir metinlerinin kullanımı Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe kitabının B2 seviyesi dışında B1, C1 seviyeleri açısından incelenerek temalara uygun şiir önerilerinde bulunulabilir. Önerilen şiirler için dil becerilerine yönelik etkinlikler tasarlanabilir.
- Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde şiir metinlerinin kullanımına yönelik öğrencilerin sınıf dışında kendilerinin uygulama yapabileceği dil öğrenimlerini pekiştirerek geliştirecek yardımcı ek kaynak üzerine çalışılabilir.

KAYNAKÇA

- Abdullah, Gülnur, Oğuzhan Sevim. 2015. Cornell Not Alma Tekniğinin Dinlenilen Metni Anlamaya Ve Kalıcılığa Etkisi. **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**. s. 29.
- Aktaş, Şerif. 2009. Edebî Metin ve Özellikleri. **A.Ü Türkiyat Araştırmaları Dergisi**. s. 39: 187-200.
- Al-Sharabı, T. A. T. A. 2020. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Ezberleme Yönteminin Konuşma Becerisine Etkisi. **Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi**. c. 3. s. 2: 26-39.
- Anday, Melih Cevdet. 1997. **Rahatı Kaçan Ağaç: Toplu Şiirleri I**. 2. bs. İstanbul: Adam Yayınları. (Yeni Yol 54)
- Artuç, Seda. 2012. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Şiir Metinlerinden Yararlanma. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü.
- Atalay, T. Demir. 2015. Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Safahat'tan Hareketle Atasözü Öğretimi. **Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**. c. 9. s. 2: 191-206.
- Avrupa Konseyi. 2021. **Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni**. çev. MEB Çeviri Komisyonu. Ankara: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları.
- Ayhan, Mehmet, Mustafa Arslan. 2014. Edebî Metin Olarak Masalların Yabancılar Türkçe Öğretiminde Dilsel ve Kişisel Becerilerin Gelişimine Etkisi. **Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**. s. 7: 543-559.
- Aytan, Talat. 2011. Aktif Öğrenme Tekniklerinin Dinleme Becerisi Üzerindeki Etkileri. Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Barın, Erol. 2004. Yabancılar Türkçe Öğretiminde İlkeler. **Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD)**. s. 1: 19-30.
- BAŞAR, Umut. 2021. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Yunus Emre'nin Şiir ve Menkıbelerinden Yararlanma. **Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, s. 23(Yunus Emre ve Türkçe Özel Sayısı): 112-122.

- Beyatlı, Yahya Kemal. 2011. **Kendi Gök Kubbemiz**. 34. bs. İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları.
- Boztilki, Gökmen, Bekir İnce. 2016. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dinleme Becerisi. **Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar-Yönetimler-Beceriler-Uygulamalar**. Ed. F. Yıldırım ve B. Tüfekçioğlu. Ankara: Pegem Yayıncılık: 157-174
- Bulut, Türkey. Yabancı Dilin Öğretilmesinde Edebiyatın Önemi. **Aydın Türklük Bilgisi Dergisi**. c. 3. s. 1: 1-9.
- Busch, W.. Caspari, D. 1998. Verfahren der Textbegegnung. In Englisch lernen und lehren. p. 168-177. Berlin: Comelsen.
- Bülbül, Melik. 2017. Şiir Türünün Yabancı Dil Derslerinde Kullanımı. **Dil Dergisi**. s. 168/2: 5-18.
- Campbell, Kimberly. 2007. **Less Is More: Teaching Literature With Short Texts, Grades 6-12**. NH: Stenhouse Publishers
- Ceylan, Hüsnü. 2008. Yabancı Dil Olarak İngilizce'nin Öğretiminde Şiirin Kullanımı. **Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**. c. 10 s.1: 116-121.
- Çakır, Mustafa. 1990. Yabancı Dil Öğretiminde Edebiyatın Yeri: Metin Okuma ve İnceleme Dersi İçin Öneriler. **Kurgu Dergisi**. s. 8: 595-601.
- Çamlıbel, Faruk Nafiz. 2012. **Han Duvarları: Toplu Şiirler**. 17. bs. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Dilidüzgün, Şükran. 1995. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazınsal metinler. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Doğan, Yusuf. 2010. Dinleme Becerisini Geliştirmede Etkinliklerden Yararlanma. **TÜBAR-XXVII**, 264-274.
- Epçaçan, Cahit. 2013. Temel Bir Dil Becerisi Olarak Dinleme Ve Dinleme Eğitimi. **Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**. s. 11: 331-352.
- Ergin, Akif, Cem Birol. 2000. **Eğitimde İletişim**. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ersan, Yüksel. 2009. Yabancı Dil Öğretiminde Kısa Metinlerin Kullanımı Ve Önemi. **Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, s. 8/2: 288-296.
- Eyüboğlu, B. Rahmi. 2006. **Dol Karabakır Dol: Bütün Şiirleri**. 3. bs. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Forehand, M. 2005. Bloom's Taxonomy: Original And Revised. in M. Orey (ed.), *Emerging Perspectives On Learning, Teaching, And Technology*. Retrieved June 10, 2013 from <http://projects.coe.uga.edu/epltt/>

- Göçer, A. 2010. Türkçe Öğretiminde Çok Uyaranlı Bir Öğrenme Ortamı Oluşturmak İçin Seçkin Edebî Ürünlerden Yararlanma. **Türklük Bilimi Araştırmaları**. S. 27: 341-369.
- Göçer, Ali, Bilal F. Karadağ. 2020. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Görev Temelli Öğrenme Yönteminin Dilin İletişimsel İşlevi Açısından Önemi. **Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi**. c. 6 s. 2: 58-73.
- Günay, V. Doğan. 2007. **Metin Bilgisi**. 3. bs. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Güneş, Firdevs. 2007. **Türkçe Öğretimi ve Zihinsel Yapılandırma**. Ankara: Nobel Yayınları.
- Hikmet, Nazım. 2012. **835 Satır: Şiirler 1**. 11. bs. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Işıdan, Abdulmuttalip. 2020. Yabancı Dil Öğretiminde Şiirin Yeri. **IKSAD JOURNAL**. c. 6 s. 23: 197-201.
- İlhan Nadir. 2017. Dil Öğretiminde Kalıp Sözlerin, Şiirin Önemi/Etkisi. **Turkish Studies (Elektronik)**. c. 12 s. 22: 401 - 412.
- İlhan, Attila. 2021. **Belâ Çiçeği**. 9. bs. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- İsaoğlu, Hande. 2018. Yabancı Dil Öğretiminde Edebî Metinlerin Rolü. **PANAROMA Khas Dergisi**. s. 28: 41-43.
- İşcan, Adem. 2011. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Önemi. **International Journal Of Eurasia Social Sciences**. s. 4: 29-36.
- Kaplan, Mehmet. 2011. **Şiir Tahlilleri-2: Cumhuriyet Devri Türk Şiiri**. 20. bs. İstanbul: Dergâh Yayınları. (Bursa'da Zaman 76)
- Kaplan, Mehmet. 2016. **Kültür ve Dil**. 34. bs. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Karakuş, Neslihan. 2012. **Türkçe Öğretiminde Kaynak Metin Kullanımı**. 1. bs. Ankara: Pegem Akademi.
- KIRKGÖZ, Yasemin. 2008. Using Poetry As A Model For Creating English Poems. **Journal of Language and Linguistic Studies**. c. 4 s. 2: 93-106
- Korkmaz, C. Burak. 2018. Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Kullanılan Dinleme Metinlerinin İncelenmesi Ve Değerlendirilmesi. Doktora tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Korkut, E. 2016. Metin Dilbilimi ve Dil Öğretimi. **Dil Bilimleri ve Dil Öğretimi**. ed. E. Korkut, İ. Ayırır. Ankara: Seçkin Yayıncılık: 173-202.
- Krashen, Stephen. 1981. Second Language Acquisition. *Second Language Learning*, c. 3 s.7: 19-39.
- Krashen, Stephen. 1981. Second Language Acquisition and Second Language Learning. California, Pergamon Press. Aktaran Salih Uçak, (2016). "Dil

Öğrenimi ve Edinimi Üzerine Bir Tartışma.” Aydın TÖMER Dergisi, s. 1: 65-79.

Külebi, Cahit. 2003. **Atımın Yelesi Bulut Renginde**. 1. bs. İstanbul: Adam Yayınları.

Melanlıoğlu, Deniz. 2012. Dinleme Becerisine Yönelik Ölçme Değerlendirme Çalışmalarında Üstbiliş Stratejilerinin Kullanımı. (İnternational Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic. s. 7/1: 1583-1595.

Melanlıoğlu, Deniz. 2012. Türkçe Öğretiminde Ayırıştırıcı Dinlemeyi Geliştirmeye Yönelik Bir Etkinlik Önerisi. Milli Eğitim, s. 196: 56-68

Menemencioğlu, Muazzez 1963. ‘Sabahattin Kudret Aksal-Söyleşi-’, **Varlık**, s. 598:

Özaydın, Şahin. 2019. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Edebî Metinlerin Kullanımına İlişkin Öğretici Görüşlerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özbay, M., & Melanlıoğlu, D. 2012. Türkçe Öğretim Programlarının Dinleme Becerisi Bakımından Değerlendirilmesi. International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic. s. 7/1: 87-97.

ÖZKAN, Erdost. 2018. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Dadaloğlu Şiirleri. Conference: Uluslararası Tarihi ve Kültürel Gelişim Sürecinde Avşar Türkmenleri Kongresi, 18-20 Nisan 2018. Adana.

Polat, Ö. Seçkin, Şükran Dilidüzgün. 2015. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Şiir Etkinliklerinin Kültürel İşlevi. **Turkish Studies (Elektronik)**. c. 10 s. 7: 815-834.

Polat, Ö. Seçkin. 2012. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Şiire Kültürel Bağlamda Uygulamalı Bir Yaklaşım. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Rost, Michael. 2002. **Teaching and Researching Listening**. 2. bs. Longman: Pearson Education.

Rück, Hand-Georg. 1990. Fremdsprachenunterricht als Literaturunterricht. In Literatur im Fremdsprachenunterricht - Fremdsprache im Literaturunterricht. Frankfurt am Main: Moritz Diesterweg. p.7-21.

Saka, F. Özlem. 2014. Şiirle Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi. **Dil Dergisi**. s. 164: 26-38.

Sallabaş, M. Eyyüp. 2011. Aktif Öğrenme Yönteminin İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Konuşma Becerilerine Etkisi. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Soyer, Senem. 2016. Yabancı Dil Öğretiminde Edebiyatın Yeri Ve Dil Becerilerinin Gelişimine Katkısı. **Ekev Akademi Dergisi**. s. 67: 303 - 314.

- Şahin, Yusuf. 2013. **Farklı Boyutlarıyla Yabancı Dil Öğrenimi Ve Öğretimi**. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Şengül, Kübra. 2019. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Etkinlik Tasarımı. **Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi**. ed. Ü. Şen. Ankara: Pegem Akademi: 139-165.
- Tarancı, Cahit Sıtkı. 2013. **Otuz Beş Yaş: Bütün Şiirleri. 46. bs.** İstanbul: Can Sanat Yayınları.
- Taşer, S. 2000. **Konuşma eğitimi**. İstanbul: Papirüs Yayınları.
- Tayşi Karakuş, E. 2017. Dil Becerileri-Anlama (Dinleme ve Okuma Becerileri). **Uygulamalı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi El Kitabı**. ed. Prof. Dr. Hayati Develi, Prof. Dr. Cemal Yıldız, Doç. Dr. Mustafa Balcı, Doç. Dr. İbrahim Gültekin, Doç. Dr. Deniz Melanlıoğlu. Ankara: Kesit Yayınları.
- TDK. 2011. **Türkçe Sözlük**. 11. bs. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Tok, Mehmet, Sait Tüzel. 2013. Türkçenin Öğretiminde Metin Antolojisi. **Ana Dili Eğitimi Dergisi**. c. 1 s. 2: 88-96.
- Topping, M. Donald. 1968. Linguistics or Literature: An Approach to Language. **TESOL Quarterly** s. 2: 95-100.
- Türkiye Maarif Vakfı. 2020. **Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı**. Ankara: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları.
- Uslu, Muzaffer Tayyip. 2013. **Şimdilik**. 3. bs. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları. (İstanbul 30)
- Uşaklı, Ömer Bedrettin. 2018. **Yayla Dumanı: Bütün Eserleri**. 1. bs. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Uyar, Turgut. 2013. **Büyük Saat: Bütün Şiirleri**. 16. bs. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Ünal, D. 2005. Yabancı Dil Öğretiminde Edebi Metinler: Yenilikçi Yaklaşımlara Geçiş Süreci ve Gerekçeleri. **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. s. 29: 203 - 212.
- Üstten, Aliye. 2019. **Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme**. 5. bs. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Üstten, Aliye. 2019. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme. **Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi**. ed. Ülker Şen. Ankara: Pegem Akademi Yayınları: 119-137.
- Yıldırım, Ali, Hasan Şimşek. 2008. **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**. 6. bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

- Yıldız, Nurettin, Aziz Kılınç. Dinleme Stratejileri Öğretiminin Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Dinlediğini Anlama Becerilerine Etkisi. **Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, c.9 s. 2: 17-34.
- Yılmaz, İsa, İzzet Şeref. 2015. Arap Öğrencilerin Türkçe Okuma Sesletim Becerilerinin Geliştirilmesinde Şiirden Yararlanma. **Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi**. c. 4 s. 3: 1213-1228.
- Yılmaz, Mehmet Yalçın, Fatma Bölükbaş, Funda Keskin, Enver Gedik, Hande Tokgöz Utku, Gizem Ünsal Rey, Fazilet Özenç, Gül Gönültaş, Gökçen Göçen Özdemirel, Serra Yavuz, İrem Damla Şimşek, Seçil Alaca Sarı, Sevda Yusufoglu. 2020. **Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı B2**. İstanbul: Kültür Sanat Basımevi.
- Yılmaz, Mehmet Yalçın, Fatma Bölükbaş, Funda Keskin, Enver Gedik, Hande Tokgöz Utku, Gizem Ünsal Rey, Fazilet Özenç, Gül Gönültaş, Gökçen Göçen Özdemirel, Serra Yavuz, İrem Damla Şimşek, Seçil Alaca Sarı, Sevda Yusufoglu. 2020. **Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı B1**. İstanbul: Kültür Sanat Basımevi.
- Yurtseven Üze, F. 2010. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazınsal Metinlerin Yeri Ve Önemi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

EKLER

Ek1. B2 Düzeyi Kazanım Listeleri

B2 Dinleme/İzleme Becerisi Kazanım Listesi

B2.D.1. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.
B2.D.2. Mecazlı ifadeleri belirler.
B2.D.3. Resmî konuşmalardaki kalıp ifadeleri tanır.
B2.D.4. Sesli ve/veya görüntülü yönergeleri takip eder.
B2.D.5. Betimleyici ifadeleri belirler.
B2.D.6. Gürültülü ortamlarda gerçekleşen karmaşık duyuru ve anonsları takip eder.
B2.D.7. Görüntülü ve/veya sesli reklamlarda sunulan açık ve örtük iletileri belirler.
B2.D.8. İlgi veya ihtiyacına yönelik bilimsel bir sunumu takip eder.
B2.D.9. Sesli ve/veya görüntülü haberlerden ihtiyaç/ilgi duyduğu bilgileri seçer.
B2.D.10. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.
B2.D.11. Dinlediklerindeki/izlediklerindeki ana düşünce ve yardımcı düşünceleri belirler.
B2.D.12. Öyküleyici metinlerdeki temel unsurları belirler.
B2.D.13. Öyküleyici/bilgilendirici metinlerin konusunu ve ana fikrini belirler.
B2.D.14. Konuşmacının duygu durumlarını ayırt eder.
B2.D.15. Türkçenin telaffuz özelliklerini fark eder.

B2.D.16. Vurgu, tonlamadan kaynaklanan anlam farkını ayırt eder.
B2.D.17. Tartışmaya dayalı metinlerde iddia, açıklama ve yorumları ayırt eder.
B2.D.18. Gerekçelendirilmiş görüş ve önerileri belirler.
B2.D.19. Bir konuşmayı başlatma, sürdürme ve sonlandırmaya yönelik kalıp ifadeleri belirler.
B2.D.20. Dinlediklerini/izlediklerini içerik açısından karşılaştırır.
B2.D.21. Olay ve bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.
B2.D.22. Kişisel bilgi ve görüş isteyen/bildiren (röportaj vb.) anlar.
B2.D.23. Plan/tasarı/hayalleri anlatan bir konuşmayı anlar.
B2.D.24. Konuşmalardaki teknoloji ve yeniliklerle ilgili ifadeleri belirler.
B2.D.25. Dinleyeceklerinin/izleyeceklerinin içeriğine ilişkin tahminlerde bulunur.
B2.D.26. Dinledikleri/izledikleri ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
B2.D.27. Etkin katılmadığı konuşmaları ana hatlarıyla takip eder.
B2.D.28. Metinlerdeki anahtar kelimeleri belirler.
B2.D.29. Özne ve nesne yargıları ayırt eder.
B2.D.30. Görüş/eleştiri veya yorumları ayırt eder.
B2.D.31. Konuşmacının anlatım tutumunu (alaycı, ironik veya eleştirel) belirleyen ifadeleri ayırt eder.
B2.D.32. Sesli ve/veya görüntülü sosyal medya iletilerini yorumlar.
B2.D.33. İlgi veya uzmanlık alanına ilişkin bir söyleşiyi/dersi veya konuşmayı takip eder.

B2.D.34. Ana dili konuşurları arasında geçen otantik konuşmaların temel iletisini belirler.
B2.D.35. Anlamsal bütünlüğü/tutarlılığı oluşturan unsurları fark eder.
B2.D.36. Dinlediklerinde/izlediklerinde kültürel özellikleri belirler.
B2.D.37. Dinlediklerine ilişkin notlar alır.
B2.D.38. Dinlediklerini/izlediklerini özetler.
B2.D.39. İlgi alanına giren yayınları takip eder.
B2.D.40. Mizahi metinlerin iletisini belirler.
B2.D.41. Mizahi ifadelerin anlamlarını belirler.
B2.D.42. Dinlediğini/izlediğini içerik, anlatım ve beden dili açısından değerlendirir.
B2.D.43. Tahmin ifadeleri içeren bir metni anlar.
B2.D.44. Bağdaşıklık öğelerinin anlama etkisini fark eder.
B2.D.45. Dinleme amacını belirler.
B2.D.46. Dinleme amacına uygun strateji, yöntem ve teknikleri kullanır.

Ek2. Uzman Görüşü Formu

1. Araştırmada yer alan şiirler B2 seviyesi için uygun mudur?
2. Araştırmada yer alan şiirler Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe kitabının B2 seviyesinin temalarıyla uyumlu mudur?
3. Araştırmada yer alan şiirler Türk edebiyatında Türk şiirini temsil edecek niteliğe sahip midir?
4. Araştırmada yer alan şiirler için tasarlanan dinleme etkinlikleri, dinleme öğretiminin aşamalarına (dinleme öncesi, dinleme sırası, dinleme sonrası) uygun mudur?
5. Araştırmada yer alan şiirler için tasarlanan etkinlikler özgün müdür?

